Ўзбекистон овози

Кундалик ижтимоий-сиёсий рўзнома

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 220 (21. 087) 1991 йил 14 ноябрь, пайшанба • Йилига 256 марта чиқади. • Баҳоси 8 тийин.

«Ўзбекистон овози», ТАСС, ЎзТАГ ва рўзномамиз жамоатчи мухбирлари хабар берадилар

• *Ҳаракатда баракат*

ДАСТЛАБКИ ҚУТЛУҒ САМАРА

Кейинги бир йилда корхона ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш соҳасида жиддий тадбир-чоралар кўриляпти. Бу эса меҳнат жамоаси аъзоларини ижтимоий ҳимоялашда муайян ўзгаришлар ясашга имкон бера бошлади.

Дастлаб ишлаб чиқаришни ривожлантириш чораларини кўра бошладик. Шу йўл билан Урганч сут заводининг филиали бўлган корхонанинг ишлаб чиқариш қувватларини оширдик. Филиал қувватининг 50 фоизидан фойдаланиб келинган бўлса, эндиликда у мустақил заводга айланди. Маҳсулот тайёрлаш ҳажми 2 ҳиссадан ҳам ортди.

Бунга осонликча эришилмади, албатта. Ўтган қиш мавсумида ёрилиб кетган иситиш тармоғи буғ қозонини алмаштирдик. Бир ой муддатда 2 та шундай қозон топиб ўрнатдик. Қаровсизлик туфайли ишдан чиққан асбоб-ускуналар янгилари билан алмаштирилди. Елиб-югуриш туфайли 355000 сўмлик янги ускуналар олиб, муҳим участкалар жиҳозланди. Бу эса маҳсулот ҳажмини ошириш, сифатини яхшилашга имкон бермоқда.

Агар ҳамкорлик қилмаганимизда завод қаддини ростлаб ололмаслиги тайин эди. Бу ишда корхона хизматидан баҳраманд бўлиб турган Ҳазорасп райони Дружба шаҳри корхона-муассасалари ва Туямўйин гидроузели жамоалари ёрдами катта бўлганини таъкидлаб ўтиш керак.

Бугунги кунда сут заводимиз Хоразм вилоятининг Дружба, Урганч шаҳарлари, Ҳазорасп, Боғот районлари савдо тармоқларига, боғча-яслиларга 15 хил сут маҳсулотлари етказиб бермоқда. Цехларда қадоқланган ёғли пишлоқ тайёрлаш ҳам ўзлаштирилди. Музқаймоқ ишлаб чиқариш йўлга қўйилгани ҳам катта фойда келтиряпти. Музқаймоқ цехи таъмирлангач, бу ерда маҳсулот тайёрлаш ҳажми кескин ортди.

Аҳоли эҳтиёжини ҳисобга олиб сариёғ тайёрлаш цехи барпо этишга киришилди. Янги цех 115 тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади. Корхона тайёрлайдиган маҳсулот хусусиятини ҳисобга олиб, совутгич ускуналар тармоғи қувватларини ошириш тадбирларини кўрмоқдамиз.

Чуқурроқ мулоҳаза қилиб кўрсак, режани кенгроқ олиб қўйганимизни ҳам пайқаяпмиз. Жумладан, сутдан сариёғ олиш учун яна янги асбоб-ускуналар керак. Бу ускуналарни излаб тополмаяпмиз. Маҳсулотларни қадоқлаш учун махсус қоғоз, картон яшиклар, совутиш камераларига катта эҳтиёж сезяпмиз. Ана шу жабҳада республика деҳқончилик саноати тармоғи мутасаддиларининг амалий кўмагига муҳтожмиз.

Шунга қарамай, мавжуд имкониятлар даражасида иш тутиб, самарадорликни оширишга интиляпмиз. Турдош корхоналар билан ўзаро шартномалар тузиб ишлаш афзалликларидан фойдаланяпмиз. Масалан, бринза ишлаб чиқаришни йўлга қўйганимизда Самарқанд сут заводи бу маҳсулотимизга харидор бўлди. Ўзаро манфаатдорлик асосида ҳамкасблар билан шартнома имзоладик. Ҳозир янги маҳсулотларимизни Самарқанд заводига жўната бошладик.

Манфаатдорлик омилларини назарда тутиб, фирма магазинлари оча бошладик. Шундай дўконлардан дастлабкиси Ҳазорасп райони марказида очилди. Сут маҳсулотлари билан савдо қиладиган фирма-дўконлар бошқа район ва шаҳарларда ҳам фаолият кўрсатади. Бу эса ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилишга ярайдиган қўшимча маблағ ишлаб топишга ёрдам беради, албатта.

Ҳозирнинг ўзида бундай тадбирлар дастлабки самаралар бера бошлади. Корхона меҳнаткашларининг ойлик маоши ўртача 2,5—3 баравар ортди. Ишчиларни сменага олиб келиш, уйларига олиб бориб қўйиш учун махсус автобуслар бириктириш мумкин бўлди. Меҳнат жамоаси аъзолари тушлиги бепул қилинди. Бу чоралар корхона ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш уфқларини очмоқда.

Ғ. РЎЗМЕТОВ,
Хоразм вилоятидаги Дружба шаҳар сут заводи директори.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»НИНГ МУҲТАРАМ ДЎСТЛАРИ!

• 15 НОЯБРЬ — КЕЛГУСИ ЙИЛ УЧУН РЎЗНОМАГА ЁЗИЛИШНИНГ СЎНГГИ КУНИДИР.

Азиз муштарийлар!

Ҳар куни уйингизга етиб борадиган беминнат суҳбатдошингиздан, янгиликлар жарчисидан, жамоат маслаҳатчингиздан ажраб қолмайсиз, деган умиддамиз.

Чинакам мустақиллик ва тўла демократия, ошкоралик, халқ дарди ва манфаати курашчиси бўлиб қолажак камарбастангиз «Ўзбекистон овози»га ёзилишга шошилинг!

Ушбу обуна варақасини тўлдириб, алоқа бўлинмаларига, хат-хабарлар ташувчи ходимлар қўлига етказиб берсангиз, марра Сизники!

Мабодо, улгуролмасангиз эзгуликнинг кечи йўқ, деганларидек, 1992 йилнинг 1 февралида яна рўзномамизга обунани расмийлаштиришингиз мумкин.

Қайдам, қоғоз нархи ошиб, рўзнома камёб бўлиб қолса, уни чакана сотувдан харид қилиш қийинлашади. Нархи ҳам бозор иқтисодиётига яраша ошиб кетиши мумкин.

Обуна баҳоси:

бир йилга — 25 сўм 68 тийин;
ярим йилга — 12 сўм 84 тийин;
уч ойга — 6 сўм 42 тийин;
1 ойга — 2 сўм 14 тийин.

Нашр кўрсаткичи — 64583

Ф. СП—1

ССЖИ Алоқа вазирлиги «Матбуот уюшмаси»

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» 64583
(нашр номи) (нашр кўрсаткичи)

рўзномасига ОБУНА

обуна сони

1992 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга
(почта кўрсаткичи) (манзил)

Кимга
(насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

РЎЗНОМАНИ ЕТКАЗИШ ВАРАҚЧАСИ

п.в. | жойи

64583
(нашр кўрсаткичи)

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»
(нашр номи)

обуна	баҳоси	сўм	обуна сони
янги манзилга юбориш	баҳоси	сўм	

1992 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга
(почта кўрсаткичи) (манзил)

Кимга
(насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

• Хоразм вилояти. Хива шаҳрида истеъдодли болалар учун махсус мактабда иккинчи йил машғулотлар олиб борилаётир. Мактабга тарихчи, шоир, мусиқачи ва таржимон Муҳаммад Юсуф Баёний номи берилган.

Суратда: ўқувчилар танаффус вақтида суҳбатлашмоқдалар.

Қ. ОТАЕВ олган сурат (ЎзТАГ).

Эшитмадим, деманглар

РЕСПУБЛИКАДА

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

• Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг саккизинчи сессияси 1991 йил 18 ноябрь куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

• Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари 17 ноябрь куни эрталаб соат 9 дан 19 гача Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

БОЛАЛАР-ЎСМИРЛАР УЮШМАСИ ТУЗИЛДИ

• Тошкентда республика пионер ташкилотининг навбатдан ташқари, айтиш мумкинки, сўнгги слёти бўлиб ўтди. Слёт делегатларининг аксарияти пионер ташкилотини янги, мустақил Ўзбекистон Болалар-ўсмирлар уюшмасига айлантиришни таклиф этишди. Улар билан бирга мураббийлар — ўрта мактабларнинг педагоглари, тўгарак ва клубларнинг раҳбарлари иш олиб боришади.

Уюшма Низоми қабул қилинди, фаолиятининг асосий йўналишлари белгилаб олинди. М. Раҳимбердиева Ўзбекистон Болалар-ўсмирлар уюшмаси марказий кенгашининг раиси этиб сайланди. Слётда уюшманинг раҳбар органлари ҳам сайланди.

МАМЛАКАТДА

ОЛИЙ КЕНГАШ СЕССИЯСИ

• Туркманистон Олий Кенгашининг сессияси бўлди. Депутатлар президентнинг шон-шарафи ва қадр-қимматини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонунни дастлабки қонунлар орасида қабул қилишди.

Қизғин мунозара ва фикрлашувлардан кейин депутатларни чақириб олиш тартиби тўғрисидаги, корхоналар, уларнинг ишбилармонлик фаолияти тўғрисидаги қонунлар ҳам қабул қилинди.

ПАРЛАМЕНТЛАРГА МУРОЖААТНОМА

• Тоғли Қорабоғ мухтор вилоятида ва Озарбайжон Республикасининг чегара районларида вазият кескин ёмонлашди.

Шу муносабат билан Озарбайжон Олий Кенгаши мустақил давлатларнинг парламентларига мурожаат қилди. Мурожаатномада ҳар бир мустақил давлат чегараларининг дахлсизлиги, ҳудудий яхлитлиги каби ғоят муҳим масалаларда мустақил давлатлар парламентларининг бирдамлигига умид билдирилади.

ХОРИЖДА

МУНОЖОТ ЙЎЛЧИЕВА ПАРИЖДА

• Ўзбек шеъриятининг асосчиси, давлат арбоби Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги Париждаги Шеърият уйида кенг нишонланди. Францияда Навоий асарларининг тўплами чиқарилди. Ўзбек шоири Ҳамид Исмоилов олим ва таржимон Жан-Пьер Бальп ёрдамида Навоий шеърларини француз тилига таржима қилди.

Кечада ўзбек хонандаси Муножот Йўлчиева ёқимли овози билан залда ўтирган томошабинларни ҳайратга солди. Шеърият уйида ҳозир бўлганлар ўзбек қўшиқлари моҳир ижрочисини қизғин олқишлашди. Республикамиз санъаткорлари Франция пойтахтида концерт берганларидан сўнг улар мамлакат жанубига йўл олишади. Монпелье, Ним ва Авиньонда ўз санъатларини намойиш этишади.

ЖОРЖ БУШ НУТҚИ

• АҚШ Президенти Жорж Буш «Уолдорф — Астория» меҳмонхонасида Осиё жамияти берган зиёфатда сўзга чиқди. Унинг нутқи Вашингтоннинг Осиё — Тинч океани минтақаси мамлакатларига нисбатан ўтказилаётган сиёсатига бағишланди. Президент Америка — Корея, Америка — Хитой, Америка — Япония муносабатларига алоҳида тўхталиб ўтди.

ДЕЛЕГАЦИЯ ВЕНАДА

• Австрия Миллий кенгашининг таклифига биноан СССР Олий Кенгаши Иттифоқ Кенгаши Раиси К. Лубенченко бошчилигидаги делегация бу ерга келди.

Делегация мамлакатнинг раҳбарияти ҳамда ташқи ишлар вазирлиги, касаба уюшмаларининг намоёндалари билан учрашувлар ўтказади.

Делегация раҳбари ТАСС мухбири билан суҳбатда Совет-Австрия алоқалари, иқтисодиёт соҳасидаги ҳамкорлик бундан буён ҳам муттасил ривожланаверади, деди.

• *Қиш эшик қоқмоқда.*

ИЛЛО ИСИТСИНУ, КУЙДИРМАСИН

Қиш-қировли, аёзли кунлар яқинлашмоқда. Уйларни иситиш мавсуми ҳам бошланиб кетди. Зеро, кунлар совуган сари иситиш воситаларига зўр бериб ўт қаланиши табиий.

Албатта иссиққина, файзли уйда туришга нима етсин. Лекин уйларимизни иситишни, қолаверса, иссиқликни сақлашни биламизми? Очиғини айтганда, ҳамма ҳам бунинг уддасидан чиқаяпти, деёлмайсан киши. Кунлар совиб кетган кезлари газ ёки ёқилғига зўр бериш оқибатида иситгич воситаларининг ҳам дош беролмай, ёнғин чиқаётгани ҳам аслида шундан.

Ўт билан ўйнашманг, олов — тилсиз ёв, деб бежиз айтилмайди. Ёнғиндан муҳофаза қилиш бошқармаси ходимлари жойларда бўлиб, нолари хуш воқеаларнинг олдини олиш бобида тушунтириш ишлари олиб бормоқдалар. Шунга қарамай, кутилмаган тасодифлар бўлиб туради. Сўзсиз кўнгилсиз ҳодисалар бепарволик, лоқайдлик ҳамбепарволик, эътиборсизлик оқибатида да келиб чиқади. Ёмони шундаки, бундай жамият ва жамоалар ҳам зарар кўради. Эҳтиёткорлик чоралари кўрилганига қарамай, шу йил бошида бўлиб ўтган воқеалар ҳам анчагина бўлди. Жумладан, газ ва кўмир ёқиладиган ҳамда электр иситгичлардан фойдаланиш оқибатида юз берган ёнғинлар сони уч мингтага яқин бўлди. Кўрилган моддий зарар 2 миллион сўмни ташкил этди. 77 нафар киши ёнғин туфайли нобуд бўлди, 147 марта тан жароҳати олингани қайд этилди.

Ҳазорасп районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалиги, 8-уйда юз берган ёнғин ҳам ўзига хос бўлди. Уй жиҳозлари ёниб битгани майлия, бир қизчанинг ҳалок бўлгани яхши бўлмади. Ёнғинга сабаб мўрининг нотўғри созлангандигидир. Шунга ўхшаш воқеа Хўжаобод район, Ленин кўчасидаги 2-уйда содир бўлди. Бу ёнғин ҳам бир инсонни ўзи билан олиб кетди. Маълум бўлишича, газ иситгичга бепарволик билан қаралган экан. Яна бир мисол. Ангрендаги Хакктерман кўчасининг 47-уйида ёнғин чиққан. Ярим тунда юз берган фожиа кўпчиликни шошириб қўйган. Ўт ўчириш қисмлари вақтида етиб келганига қарамай, тилсиз ёв ўз ишини қилган. Бу ерда уч гўдак ҳаётдан кўз юмди. Ёнғин чиқишига сабаб кўмир ёқиладиган иситгичнинг носозлиги ва қаровсиз қолганлигидир.

Умуман бундай нохуш воқеалар ҳақида кўплаб мисол келтириш мумкин. Бу йилги қиш мавсумида ҳам ана шундай нохушликларга йўл қўймаслик учун хушёр бўлишимиз, иситгич воситаларидан оқилона фойдаланишимиз керак бўлади. Яхшиси, уйларга совуқ кирмаслик чорасини кўриш айни муддаодир. Бунинг учун эшик-деразалар тирқишларини махсус мосламалар ёрдамида зичлаш, қолаверса, уларнинг ёпилиб, очилишини созлаш муҳим аҳамиятга эга. Бунинг устига иситгич воситаларини созланган бўлиши, мўриларнинг тўғри ўрнатилиши муҳимдир. Ҳар қалай ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя этилса, ўт ўчириш бўлимлари ходимларидан керакли тавсия ва маслаҳатлар олиб турилса, қиличини қайраб келаётган қиш ҳуружларидан муваффақиятли ўтиб, баҳор шабадаси эсиб турган илиқ кунларга омонлик билан етиб олишимиз ҳеч гап эмас.

А. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ёнғиндан муҳофаза қилиш бошқармасининг давлат инспектори.

СПОРТ

ТАКРОРИЙ ЎЙИНЛАР

• 1991 ва келаси йиллар учун мўлжалланган мамлакат кубоги учун курашнинг ниминимчорак финал ўйинларида қатнашаётган футбол жамоалари ўртасида такрорий ўйинлар бошланди.

Жумладан, «Помир» футболчилари «Тилигул» жамоасини қабул қилиб, дарвозага тўртта жавобсиз тўп киритишди. Москва ва Барнаул динамочилари учрашувида 2:0 ҳисоби қайд этилди. Асосий учрашувлар кейинги уч кун мобайнида ўтказилади. «Пахтакор» футболчилари Липецк шаҳрининг «Металлург» жамоасини қабул қилишади. Маълумки, пахтакорчилар дастлабки учрашувда дарвозалар дахлсизлигини таъминлашган. Наманганнинг «Навбаҳор» футболчилари эса биринчи ўйинни ўз майдонларида «Металлист» жамоаси билан ўтказиб ғалаба (2:0) қозонишган эди. Энди Харьковга йўл олишди.

ЎЗИГА ХОС ШАЙЛАНИШ

• «ПАХТАКОР» футболчилари олий лигадаги ўринларини сақлаб қолиб, мухлисларини мамнун этишгани ҳаммага аён. Энди футболчиларимиз биллур соврин учун курашни муваффақиятли давом эттиришга ҳаракат қилишмоқда. Улар совриндорлик баҳси олдидан ўзига хос шайланиш йўлини топишди. Чунончи, пахтакорчилар билан республика терма жамоаси ўртасидаги учрашув мухлисларда қизиқиш уйғотди. «Пахтакор» ўйингоҳида ўтказилган бу учрашувда олий лига вакиллари 4:1 ҳисобида ғалаба қозонишди.

ИККИНЧИ ДАЪВОГАР

• Маълумки, Тошкентнинг «Трактор» жамоаси муддатидан олдин пешқадамликни таъминлаб, шарқий минтақага йўлланма олди.

«Умид» (Тошкент) футболчилари ҳам бўш келишмаяпти. Улар иккинчи ўриндаги мавқеларини мустаҳкамлаб. ниятга етишмоқчи. Жумладан «Умид» футболчилари кейинги икки учрашувни «Марв» (2:1), «Бинокор» (2:0) жамоалари билан ўтказиб, очколарини 67 тага етказишди. Лекин, иккинчи ўринни эгаллаш учун «Хўжанд» футболчилари астойдил даъвогарлик қилмоқдалар. Бу жамоа ҳисобида 64 та очко бор.

● Мустақил республикалар ўртасидаги шартномалар қандай бажарилмоқда?

ҲАМКОРЛИК УФҚЛАРИ

● АНДИЖОН. Андижон вилояти меҳнаткашлари Ўзбекистоннинг Россия, Украина, Беларусь, мамлакат бошқа мустақил жумҳуриятлари билан ҳамкорлиги тўғрисидаги ҳужжатларнинг имзоланишини мамнуният билан кутиб олдилар.

ЎзТАГ мухбири Хўжаобод районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг раиси Авазбек АДҲАМОВ билан суҳбатлашди. У бундай деди:

— 1992 йилда РСФСР билан Ўзбекистон Республикаси ўртасида савдо-иқтисодий ҳамкорлик қоидалари тўғрисидаги битим, шунингдек, республикамиз ва Россия Федерацияси расмий делегатлари ўртасидаги музокараларнинг якунларига доир Баёнот кўпчилигимизни ташвишлантириб келаётган долзарб саволларга ижобий жавоб берди.

Мазкур ҳужжатлар мустақил жумҳуриятларнинг бундай амалий ҳамкорлиги ўзаро манфаатли эканидан далолат беради. Бунга мисоллар кўп: ўтган мавсумда мева ва сабзавот маҳсулотлари пишиб етилган бир пайтда хўжалигимиз жамоаси РСФСРдаги кўпгина минтақаларнинг меҳнат жамоалари билан бевосита ҳамкорлик қила бошлади. Биз уларга янги узилган мевалар ва сабзавот маҳсулотлари, консерваланган маҳсулотларни сотдик. Баъзида ўз молларимизни бинокорлик материаллари, ёғоч-тахтага ҳам алмаштирдик. Чунончи, ўтган йилнинг иккинчи ярмидан ҳамда шу йилнинг бошидан биз 70 вагон ёки 3850 кубометрдан кўпроқ ёғоч-тахта, қарийб 500 тонна цемент, 140 тонна тунука, 2300 дона шифер олдик. Бинокорлик материаллари бизга жуда зарур бўлган бир вақтда етиб келди: чунки шу вақтда колхозимизнинг икки мингдан ортиқ оиласига уй-жой қуриш учун ер ажратиб берилганди.

Бошқа томондан, бинокорлик материалларининг борлиги жамоа хўжалигидаги бешта қишлоқда ёғочга ишлов бериш цехлари қуриш имконини берди. Ўзимизнинг тахта тиладиган корхонамизни ҳам очдик. Бу ерда элликка яқин киши ишга жойлашди. Илгари бекор юрган бу кишилар қишлоқ аҳлининг эшик, дераза ромлари, уй-жойлар учун тўсин, синчлар, бостирмалар учун бераётган буюртмаларини бажаришмоқда.

РСФСР, Украина, Беларусь раҳбарияти билан имзоланган ҳужжатлар турмушимизни изга солиб юборишига ишончим комил. Айни вақтда бу ҳужжатлар рус тилида сўзлашадиган юртдошларимизни ҳам тинчлантирди. Улар кейинги вақтда энди қандай яшаймиз, дея бош қотиришаётган эди. Мамлакатнинг бошқа минтақаларига кўчиб кетиш керакми ёки она юртга айланган Ўзбекистонда қолиш керакми, деган савол кўндаланг турарди. Чунки районимизда, айниқса, Жанубий Оламушук ҳамда «Андижон» нефть саноати посёлкаларида, Киров номли деҳқончилик-саноат комбинатида, Хўжаобод шаҳрининг ўзида жуда кўп рус, украин, беларусь, бошқа миллат вакилларининг кўплаб оилалари истиқомат қилади. Ниҳоят, Ўзбекистондан ўз ҳолича кўчиб кетишнинг ҳаммамизни ташвишлантираётган муаммосига хотима бериладиган бўлди. Энди республикамиз халқ хўжалиги соғлиқни сақлаш, халқ таълими, маданият ҳамда хизмат кўрсатиш соҳаси кўпгина тажрибали мутахассисларини йўқотмайди.

● БУХОРО. Ҳозир катта сиёсат масалалари ташвишлантирмайдиган кишини топиш қийин. Биринчи навбатда, бу мамлакатимизнинг бошқа минтақалари билан минглаб ришталар орқали боғланган завод ва фабрикаларнинг раҳбарларига тегишлидир. Бухоро корхоналарининг раҳбарлари Ўзбекистон билан Россия, Украина, Беларусь, бошқа мустақил жумҳуриятлар ўртасида шартномалар имзоланганидан сўнг республикамиз истиқболини қандай тасаввур қилмоқдасиз, деган саволга шундай жавоб қайтардилар.

В. М. ГУБИНА — Бухоро нон комбинатининг директори:

— Шартномаларнинг имзоланиши — ишнинг бошланиши, холос. Ҳужжатларнинг ҳар бир банди рўёбга чиқиши учун қатъий ҳаракат қилиш зарур. Иккала томон ҳамкорликка интилмоғи лозим. Битта мисол келтираман: шу йилнинг август ойи охирида шаҳримизда нон етишмаслиги тўғрисида шов-шув кўтарилди. Одамлар ҳар куни бир неча буханка нон сотиб олиб, уни қотиришга киришдилар. Ана шу шов-шув Россия, Украина, Беларусь билан шартномалар имзолангунича давом этди. Ниҳоят одамлар қишда оч қолмасликларини тушуниб етишди. Чунки жумҳурият раҳбарлари жуда олий даражада ўзаро манфаатли ҳамкорлик тўғрисида келишиб олишганди.

Н. Қ. ҚИЛИЧЕВ — Бухоро ёғ-экстракция заводининг директори:

— Марказ бундан илгари ниманидир тартибга келтиришга уринарди, лекин ишлар ўз вақтида қилинмасди. Энди эса жумҳуриятлар ўзаро келишиб олишди, бундан кейин рўй берадиган иқтисодий таназзулни тўхтатиб қолишмоқчи. Асосий масала бунинг уддасидан чиқишда. Мустақил жумҳуриятлар ўртасида шартномаларнинг имзоланиши ишнинг бошланиши эканлигига ишончим комил. Битимларнинг барча бандларини қисқа муддат ичида рўёбга чиқариш учун жуда кўп куч-ғайрат сарфлаш керак.

Б. САИДЖОНОВ — Бухоро зардўзлик фабрикасининг директори:

— Биз Москва ва Красноярскдан бахмал, сунъий тола ва шунга ўхшаш хом ашё оламиз. Лекин кейинги йилларда маҳсулот етказиб беришда узилиш бўлаётганлиги сабабли Япония ва Хитойдан хом ашё олиш қулай ва фойдали бўлиб қолди. Ўйлайманки, ҳужжатлар имзолангани-дан сўнг бизнинг ҳамкорлигимиз яна тикланади, у янада ишончли ва мустаҳкамроқ бўлиб қолади.

Д. М. НОРОВ — Бухоро уйсозлик комбинатининг директори:

— Мен ҳеч қачон ишончимни йўқотган эмасман. Россия ва Украина билан ҳамкорлик тўғрисидаги ҳужжатлар имзоланганидан кейин янада яхшироқ, тўкисроқ яшаймиз, деб ўйлайман. Лекин эришилган битимлар амалга оширилишини доимо назорат қилиб туришни ҳам эсдан чиқармаслик керак.

● ҚАРШИ. Қашқадарё вилоятининг Қарши районидаги Карл Маркс номли давлат хўжалиги директори, халқ депутатлари вилоят Кенгашининг депутати С. ХЎЖАҚУЛОВ бундай дейди:

— Биз табиий заҳираларга кўра, энг бой мамлакат ҳисобланамиз, лекин қашшоқ яшаймиз. Бу мамлакат олдинги раҳбарияти ўйламасдан иқтисодий сиёсат юритганлигининг натижасидир. Ишларнинг аҳволини қандай қилиб тезроқ ўзгартириш мумкин? Мен бир нарсага қаттиқ ишонаман: барча даражаларда эндиликда ким раҳбар бўлиши керак, деган маънода узлуксиз ва бемаъни мунозараларга чек қўйиб, амалий ишлар билан шуғулланиш керак. Биз, энг аввало, мамлакатимиздаги бошқа жумҳуриятлар ҳамда минтақалар билан амалий муносабатларда тартиб ўрнатишимиз зарур.

Турли ислоҳотларни бошлаб тажриба ўтказадиган вақт тугади. Мамлакат халқлари энди қуруқ гапларга қулоқ солмайди, у амалий ишларни ташналик билан кутмоқда. Қозоғистон ва РСФСР, Украина, Беларусь ва Санкт-Петербург билан ўзаро мажбуриятларимизнинг бандларини тезроқ рўёбга чиқариш керак. Масалан, Украина нефтни қайта ишлаш бўйича жуда катта имкониятга эга эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Агар унга пахта етиштириб беришда панд берсак, ўз маҳсулотини жумҳуриятимизга ортиб жўнатишни тўхтатиб қўйиши мумкин. Демак, шартнома тузган барча жумҳуриятлар муштарак иқтисодий мақсад, бутун жамият, ҳар бир киши фаровонлиги йўлида фаол ҳамкорлик қилиши даркор.

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!
ОБУНА ВАРАҚАСИНИ БЕХАТО ТЎЛҒАЗИШГА ҲАРАКАТ ҚИЛИНГ!

Агар обуна «Матбуот уюшмаси» агентлигида расмийлаштирилган бўлса, касса аппаратининг муҳри, алоқа бўлимларида расмийлаштирилганда эса тақвим штемпели, албатта, бўлиши керак.

Бу ҳолда обуначиларга абонемент билан бирга пул қабул қилинганлиги ҳақида квитанция берилади.

АЗИЗ ОБУНАЧИ ЎРТОҚЛАР!

Рўзнома ва ойномаларга обуна варақчасини сиёҳли ручкаларда хатосиз, сўзларни қисқартирмасдан ва тушунарли қилиб тўлғазинг.

Обуначи ўз турар жой манзилгоҳи, насаби, исми ва отасининг исмини аниқ ёзиши талаб этилади.

Обуна варақчасидаги «ПВ-Жойи» деган ёзувли катакларни алоқа бўлинмалари ва «Матбуот уюшмаси» агентликлари ходимлари тўлғазади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши сессияси олдидан

ҚЎМИТА МАЖЛИСИ

12 ноябрь куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши агросаноат комплекси ва сув хўжалиги комитетининг навбатдаги мажлиси бўлди. Уни комитет раиси Ш. Мирзаев олиб борди.

Мажлисда Жиззах вилояти халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг Ўзбекистон Республикасининг «Ер тўғрисида»ги Қонунини жойларда амалга ошириш юзасидан олиб бораётган ишлари ҳақидаги масала кўриб чиқилди.

Жиззах вилояти халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ва уларнинг ижроия комитетлари ушбу Қонуннинг амалда бажарилишини ва ер ажратиб берилган барча кишиларнинг ундан унумли фойдаланишини назорат этиш бўйича маълум ишлар қилганлиги таъкидланди ва бу борадаги камчиликлар кўрсатиб ўтилди.

Вилоят Кенгаши ва унинг маҳаллий ижроия комитетларига ерларни қишлоқ хўжалиги ва ноқишлоқ хўжалиги мақсадлари учун ажратиб беришда, шунингдек, барча ерлардан унумли фойдаланишга оид масалаларни ҳал этишда Ўзбекистон Республикасининг «Ер тўғрисида»ги Қонунига қатъий амал қилишлари устидан назоратни кучайтириш лари тавсия этилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикасининг «Ер тўғрисида»ги Қонунига баъзи ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги масала муҳокама этилди. Депутатлар шу масала юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар. Бу масала Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдаги сессияси муҳокамасига қўйилади.

Шундан кейин комитет аъзолари Ўзбекистон Республикасининг «Деҳқон хўжалиги тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини дастлабки тартибда муҳокама қилдилар.

Комитет фаолиятига оид бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ—МАҚСАД ЭМАС, БАЛКИ ВОСИТАДИР

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетининг кенгайтирилган мажлисида хусусийлаштириш ва мулкни давлат ихтиёридан чиқариш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Қонун лойиҳаси муҳокама қилинди. Мажлисни комитет раиси Э. Н. Хўжаев бошқарди. Унда вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, таниқли иқтисодчи олимлар қатнашдилар.

Бу ҳужжат Олий Кенгашнинг навбатдаги сессиясида кўриб чиқиш учун тақдим этилади. Мажлисда Ўзбекистоннинг янада ривожланиши учун Қонун катта аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди.

Бозор иқтисодиёти воқелика айланганлигига ҳозир ҳеч кимда шубҳа йўқ. Бунда корхоналар, давлатнинг бошқа иншоотлари хусусий кишилар қўлига ўтиши шубҳасиздир. Лекин хусусийлаштиришнинг ўзи мақсад бўлмаслиги, балки бозорни моллар билан тўлдириш, хизмат миқдори ва сифатини ошириш воситаси бўлиб, аҳоли турмушини яхшилашга хизмат қилиши муҳимдир, деб таъкидланди мажлисда.

Нимани кимга ва қачон сотиш ёки топшириш кераклиги хусусида қизғин баҳс бошланди. Бу жараённи пайсалга солиб бўлмайди, лекин шошма-шошарлик ҳам яхшиликка олиб бормайди. Бу соҳада жамиятни тайёрлаш, зарур ташкилий тадбирларни ўтказиш муҳимдир. Хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш муддатлари бир неча йилга мўлжалланган бўлиб, бунда корхоналар ва бошқа иншоотларнинг тахминан ярми давлат мулки бўлиб қолиши керак. Корхоналарни барпо этиш ва ривожлантиришга катта ҳисса қўшган меҳнат жамоалари хусусийлаштириш чоғида бутун корхона ёки унинг акцияларини сотиб олиш имкониятидан четлаштириб қўйилмаслиги керак.

Мажлисда сўзга чиққан мутахассисларнинг фикрича, бу масалада бошқа мамлакатларнинг тажрибасини тўғридан-тўғри қўлланиб бўлмайди. Ўзбекистон Республикасининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиб, ўз йўли билан бориши лозим.

Мажлисда Қонуннинг муқобил лойиҳаси ҳақида гап борди. Бироқ нотиқларнинг фикрича, у асосий лойиҳадан унча фарқ қилмайди.

Тушган мулоҳазалар ва таклифларни ҳисобга олиб, лойиҳани пухта ишлаб чиқиш, сўнгра эса уни Республика Олий Кенгаши депутатлари кўриб чиқишлари учун тақдим этишга қарор қилинди.

Олий Кенгаш комитетининг мажлисида ижара тўғрисидаги, Ўзбекистон Республикаси аҳолисини иш билан таъминлаш ҳақидаги халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия-идора органлари тузилишини такомиллаштириш ҳақидаги қонунлар лойиҳалари ҳам кўриб чиқилди. Комитет сессияга тайёргарлик билан боғлиқ бошқа масалаларни ҳам муҳокама қилди.

(ЎзТАГ).

● «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини муҳокама қиламиз

ҲУҚУҚЛАР ЧЕКЛАНМАСА...

Ўзбекистонимизга демократия жараёни дадил одим отиб кириб келмоқда. Мустақилликнинг муаттар ҳиди димоқларга урилмоқда. Президентимизнинг шахдам қадамларига анча жонланаётган парламентимиз ҳамдам бўлаётгани сезилиб турибди.

Халқимиз эътиборига ўз Президентини сайлаб олиш тартиби ҳақида Қонун лойиҳаси ҳавола этилди. Уни ўргана туриб, мустақиллик эълон қилиниши билан дилида туғён мавж урган, яхши умидлар, эзгу ниятлар билан яшаётган ҳамюртларимизнинг бир қисми — тақдир тақозоси билан орамизда бўлмаганларга бироз адолатсизлик қилинганидек туюлди, назаримда.

Лойиҳанинг «Фуқароларнинг сайлов ҳуқуқи» деб номланган 2-моддасини олиб кўрайлик. Менимча, фуқароларнинг сайлов ҳуқуқини чеклашни тақиқлайдиган ижтимоий келиб чиқиши, ижтимоий ва мулкий аҳволига, ирқий ва миллий мансублиги, жинси, маълумоти, тили, динга муносабати, машғулот тури ва хусусияти ўрин олган 2-бандига «сиёсий ва бошқа партиялар ва оқимларга тобелиги, дунёқараши, яшаш жойи...» деган сўзлар қўшимча киритилмоғи лозим. Бундай қўшимча нақадар муҳим эканлигини тушунтириб ўтирмаса ҳам бўлади, деб ўйлайман.

Шу модданинг 3-бандида сайловда қатнашмайдиганлар қаторига «суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган руҳий бемор фуқаролар, озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган, шунингдек суд қарори билан мажбурий даволаш жойларига юборилган шахслар...» киритилган. Бу ерда бир қатор савол туғилади. Масалан, руҳий беморларнинг ҳаммасини сайловгача суд қарори билан таъминлаш керакми? Руҳий касалларни даволаш муассасаларининг хулосаси ҳам балким етарлидир? Майли, руҳий касаллар борасида фикрга рози бўлдик ҳам дейлик. Лекин «озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётганларни» инсонлик, фуқаролик, сайлаш ва сайланиш ҳуқуқидан маҳрум этиш сира тўғри эмас. Ахир улар ҳам тўла лаёқатли республика фуқаролари. Эҳтиётсизликдан автомобиль ҳалокати содир этган ёки оилавий жанжал оқибатида қамалиб ўтирган фуқарони нега орамиздан чегириб ташлашимиз керак? Бу мутлақо демократик ҳуқуққа хилоф нарсадир. Худди шунингдек, ақли расо, лекин ичкилик, гиёҳвандлик ва бошқа юқумли дардга чалинган киши «суд қарори билан мажбурий даволаш жойларига юборилган» пайтдан бошлаб, уни фуқаролик ҳуқуқи — сайлаш ва сайланишдан маҳрум этишга йўл қўйиб бўлмайди. Бу инсон ҳуқуқларини чеклашни қонунлаштиришнинг ўзгинасидир.

Очиғини айтганда, қонун билан белгиланган бундай чеклашлар адолатга эмас, балким жазо ўташ жойлардагиларнинг қаҳрини қўзғашга, уларни ўз республикаси аҳлидан ажралиб қолишлик ҳисси қамровида қолдиришга, беморнинг эса руҳан эзилиб, дардлари баттар оғирлашишига хизмат қилиши эҳтимолдан ҳоли эмас.

Яна бир муҳим масала мавжуд. Буниси қонун билан белгиланмаган, аниқроғи иш осонроқ кўчиши учун махсус равишда кўрмаганга олиб, четлаб ўтилган, айрим тоифа Ўзбекистон фуқароларининг сайлаш ва сайланиш ҳуқуқидир. Бу турли сабаблар билан Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан четда бўлган фуқароларнинг республика Президентини сайлаш ва сайланишда иштирокини таъминлашга доир модда ва тартибнинг лойиҳадан ўрин олмаганлигида ифодаланган.

Масалан, Совет Армияси сафида неча ўн минглаб Ўзбекистон Республикаси фуқаролари хизмат ўтаб, ҳудудимиздан четда юрибди. Москва ва бошқа марказий шаҳарларда неча минглаб фуқароларимиз таълим олмоқда. Вақтинчалик ишлаш учун Тюмень, Новгород каби вилоятларда яшаб турибди. Неча минглаб фуқаролик ҳуқуқидан маҳрум қилинмаган, лекин у ёки бу қилмиши учун олис қамоқ лагерларида жазо ўташяпти. Булар ҳаммага малум фактлар-ку! Хўш, улар ҳақида қонунда лом-мим демай ўтиб кетиш, сукут сақлаш тўғри бўлармикан. Ахир бу улар ҳуқуқини чеклаш эмасми? Ёки лойиҳа муаллифлари Ўзбекистоннинг фуқаролари бўлмиш бу одамларни аллақачон «бегона»га чиқариб қўйишдими? Ҳар ҳолда қабул қилинажак Қонун ва унга овоз берувчилар бу борада бироз ўйлаб кўришса фойдадан, адолатдан ҳоли бўлмас эди деб ўйлайман.

Ф. ҚИЛИЧЕВ,
Ўзбекистон Республикаси прокуратураси бўлим бошлиғи, адлия катта маслаҳатчиси.

МУКАММАЛЛИККА ИНТИЛАЙЛИК

Лойиҳа билан танишиб чиқдим. Унинг айрим бандлари бўйича эътирозларим бор.

1-модданинг сўнгги жумласидаги: «Ўзбекистон Республикаси Президенти халқ ноиби бўлиши мумкин эмас» — деган жумладан сўнг, «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлангандан кейин бирон-бир сиёсий партиянинг раҳбарлик лавозимида қола олмайди» деган сўзларни қўшиб қўйиш керак.

2-модданинг 2-хат боши охирига «Фуқаролар сайлаш ҳуқуқини бевосита ёки билвосита тақиқлашга йўл қўйган шахслар амалдаги қонун бўйича жавобгарликка тортилади» деган жумла ёзилишини таклиф қиламан.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқи ҳақидаги 4-моддада албатта номзод кўрсатиш муддатлари аниқ ёзилиши керак. Масалан, Президент номзодини кўрсатиш сайловга бир йил муддат қолганида бошланиши белгилаб қўйилсин.

6-модданинг 7-хат бошидаги овоз бериш вақтида сайлов комиссиялари йиғилишида, овозларни санашда, шунингдек, овоз бериш натижаларини аниқлашда иштирок этиш ҳуқуқи берилган шахс ва вакиллар рўйхатида, айрим ҳолларда халқаро ташкилотлар вакиллари ҳам иштирок этишлари мумкинлиги қайд этилишини истар эдим.

Назаримда, 14-модданинг 1-хат боши охирига Марказий сайлов комиссияси раиси, унинг ўринбосарлари, котиби ва барча аъзолари бирон-бир сиёсий партиянинг аъзоси бўлиши мумкин эмас, деб таъкидланиши муҳим.

15 ва 17-моддаларнинг Марказий ва округ сайлов комиссияларининг ҳуқуқлари баён қилинган 11 ва 8-бандларида қуйи сайлов комиссияларининг қарор ва ҳаракати юзасидан тушган шикоятларни кўриб чиқиш муддати кўрсатилмаган. Мен ўн кунлик муддат белгиланишини тавсия этаман.

29-модданинг охирги хат бошида Президентликка номзоднинг ишончли вакилини сайлов давридаги фаолияти учун ўртача маоши сақланиб қолиши кўрсатиб қўйилса...

32-моддада ҳар бир сайловчи шахсан ўзи жавоб бериши айтилади. Бошқа шахс учун овоз беришга йўл қўйилмайди дейилган, аммо шу ўринда бошқа шахс учун овоз беришга шароит яратиб берадиган участка сайлов комиссияси аъзоларининг жавобгарлиги белгиланмаган. Шу сабабли бундай ҳуқуқбузарлик учун маъмурий жавобгарлик белгиланиши ва ушбу моддада айбдор шахсларни маъмурий жавобгарликка тортилиши кўрсатиб қўйилса ушбу муҳим давлат ҳужжатининг қиймати ортар эди.

А. МУХТОРОВ,
Марғилон шаҳар прокурори.

АНИҚЛИК КИРИТИЛСИН

Маълумки, ҳозир Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, яъни Асосий қонуни тайёрланмоқда. Шу қонун қабул қилингандан сўнг бошқа қонунлар, жумладан мазкур қонун ҳам Конституция асосида қабул қилинса, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Нима учун Президентликка номзоднинг ёши 35 ва 65 ўртасида бўлиши, унинг ваколатлари ва ҳоказолар ҳақида турли-туман саволлар туғилмас экан?

Фикримча, Ўзбекистон Республикасида сайлов ҳақида умумий битта қонун чиқариб, у тўртта бўлимли бўлса, яъни биринчи бўлим сайловнинг умумий қоидалари, иккинчи бўлим республика Президентини сайлаш, учинчи бўлим Ўзбекистон Республикаси халқ депутатларини сайлаш, ҳамда тўртинчи бўлим, маҳаллий кенгашлар халқ депутатларини сайлашга бағишланса мақбул бўлар эди. Чунки бу учта бўғинга сайлов ўтказишнинг умумий асослари битта, яъни умумий, тенг ва тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан амалга оширилади. Умуман, бир-бирига ўхшаш моддаларни бирлаштирганда такрорларга йўл қўйилмас эди. Натижада ҳар соҳада тежамкорлик қилиб қонунлар сони жуда ҳам кўпайишига йўл қўймаган бўлар эдик.

Ушбу лойиҳа муҳокамага қўйилган экан, бир нечта таклифимни баён қилмоқчиман. Қонун лойиҳасининг биринчи моддаси 2-хат бошига 65 дан ортиқ бўлмаган, деган жумладан сўнг «давлат тили, яъни ўзбек тилини мукаммал билган ва Ўзбекистонда камида 10 йил яшаб, унинг фуқароси ҳисобланган» жумласи киритилиб, сўнг матн бўйича давом эттирилиши лозим. Чунки давлат тили, яъни ўз она тилини мукаммал билмаган, республикада бир неча вақт яшаб, халқнинг ижтимоий аҳволини билмаган шахс президент бўлиши мумкин эмас.

9-моддада Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини Ўзбекистон Республикасининг Олий Кенгаши ёки унинг Раёсати сайловдан камида 60 кун олдин тайинлайди, деб кўрсатилган. Бу кўрсатилган муддат ҳамма кўрсатилиши лозим номзодларга тенг имтиёз бермайди. Бу муддат ишлаб турган Президент ёки унинг вазифасини бажарувчи шахсга кўпроқ имтиёз беради. Шунинг учун 60 кун эмас, бу муддатни камида уч ой деб белгиланиши лозим.

25-модда иккинчи хат бошининг охирида кўрсатилаётган номзодни қўллаб-қувватлаш бўйича фуқароларнинг имзосини тўплаш Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи марказий сайлов комиссияси белгилаган тартиб ва муддатларда ўтказилади, деб баён қилинган. Қанақа муддат, қандай тартиб бўлиши маълум эмас. Бу мезон ҳам сиёсий партиялар номзодларидан бошқа номзодларнинг имкониятини чеклаб қўйиши мумкин. Ҳар қалай тартиб ва муддатлар мумкин қадар шу қонунда ўз аксини топиши керак.

Қонун лойиҳасининг 37 моддаси охирги хат бошида такрор овоз бериш чоғида унда қатнашган сайловчиларнинг овозини бошқа номзодга нисбатан кўп олган номзод сайланган ҳисобланади, деб кўрсатилган. Бу модданинг матнини давом эттириб, рўйхатга олинган сайловчиларнинг камида 50 фоизи сайловда қатнашган тақдирда деб тўлдирилиши лозим ёки бўлмаса лойиҳанинг 36-моддаси тартибида деб кўрсатилиши лозим. Акс ҳолда такрор овоз беришда сайловчилар рўйхатига киритилган сайловчиларнинг қанчаси қатнашишидан қатъи назар иккинчи номзодга нисбатан кўп овоз олган номзод сайланган ҳисобланади, деб тушуниш мумкин.

Яна шуни таъкидлашим керакки, Республика Президенти ўз касбининг асл устаси, дили билан тили бир, бир сўзлик, соғлом, юксак маданиятли, иғво ва фитналарга учмайдиган, беғараз, инсонпарвар ва вазмин ва ҳар томонлама пок шахс бўлиши керак. Агар борди-ю ўтган даврда унда нопоклик рўй берган бўлса, у виждон олдида тавба қилиб, бундан кейин нопоклик қилмасликка аҳд қилиши керак.

А. ФОЗИЛОВ,
Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти Навоий филиали ижтимоий фанлар кафедраси мудири, ҳуқуқшунослик фанлари номзоди.

МУҲАРРИРИЯТДАН: Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисидаги Қонун лойиҳасини муҳокама қилиш бўйича муштарийлардан кўплаб хатлар олинди. Уларнинг ҳаммасини рўзнома саҳифаларида босиб чиқариш имкони бўлмаганлиги сабабли муаллифлардан узр сўраймиз. Бухоро вилояти Олот районидан М. Бозоров, Қизилтепа районидан З. Исматова, Жиззах шаҳридан Б. Йўлдошев, Самарқанд шаҳридан Х. Ашуралиев, Андижон вилояти Хўжаобод районидан О. Раҳмонов, Тошкент шаҳридан О. Оқйўлов, З. Нурхўжаев ва бошқаларнинг муҳокамага бағишланган мактублари фойдаланиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот қўмитасига қараб чиқиш топширилди.

ЧИН ҚАЛБДАН ҚУТЛАЙМИЗ!

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

МАҲАЛЛА КОМИТЕТЛАРИ ФАОЛЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, аҳоли ўртасида олиб бориладиган тарбиявий ишларга қўшган ҳиссаси ва жамоат ҳаётида фаол қатнашгани учун қуйидаги ўртоқлар ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ билан мукофотлансин:

Абдуллаев Нормамат — Ильич районидаги Октябрь 60 йиллиги номли давлат хўжалиги маҳалла комитетининг раиси, Сирдарё вилояти.

Оқмирзаев Сайфулла — Тошкент шаҳар Куйбишев районидаги «Гулистон» маҳалла комитетининг раиси.

Асадов Нишон Асадович — Тошкент шаҳар Октябрь районидаги «Ҳувайдо» маҳалла комитетининг раиси.

Орипов Ором — Ульянов районидаги Мўғлон маҳалла комитетининг раиси, Қашқадарё вилояти.

Аҳмедов Учқун Маҳмудович — Шаҳрисабз шаҳридаги 3-маҳалла комитетининг раиси, Қашқадарё вилояти.

Аҳмедов Ҳабибулла — Тошкент шаҳар Сергели районидаги «Маданият» маҳалла комитетининг фаоли.

Жнемуротов Жумамурод — Нукус шаҳридаги 1-маҳалла комитетининг раиси.

Жўраев Неъмат — Китоб шаҳридаги «Хиромон» маҳалла комитетининг раиси, Қашқадарё вилояти.

Комилов Кабир — Тошкент шаҳар Киров районидаги «Янгиариқ» маҳалла комитетининг раиси.

Қурбонов Ҳожнакбар — Тошкент шаҳар Собир Раҳимов районидаги «Маданият» маҳалла комитетининг раиси.

Эшқулов Тошқул — Косон шаҳридаги «Нартбаланд» маҳалла комитетининг раиси, Қашқадарё вилояти.

Лемешкина Валентина Ивановна — Тошкент шаҳар Ленин районидаги 14-мавзе комитетининг раиси.

Мамадалиев Шариф — Самарқанд шаҳар Темир йўл район уй комитетларини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси.

Маҳкамов Қаҳҳор — Тошкент шаҳар Октябрь район «Чўпон ота новза» маҳалла комитетининг раиси.

Маҳмудова Ҳакима — Янгиқўрғон қишлоғи Фурқат номли маҳалла комитетининг раиси, Наманган вилояти.

Мингбоев Карим Назарович — Каттақўрғон шаҳридаги «Қориработ» маҳалла комитетининг раиси, Самарқанд вилояти.

Мўминов Зокир — Қўқон шаҳридаги 3-маҳалла комитетининг раиси, Фарғона вилояти.

Муҳамедов Мўмин — Тошкент шаҳар Сергели районидаги «Қумариқ» маҳалла комитетининг раиси.

Муҳсинова Мўмина Ашуровна — Бухоро шаҳар Файзулла Хўжаев районидаги 7-маҳалла комитетининг раиси.

Набиев Валихон — Тошкент шаҳар Фрунзе районидаги «Обувная» маҳалла комитетининг раиси.

Рамазонова Салима Ҳайитовна — Бухоро шаҳридаги 11-маҳалла комитетининг раиси.

Раҳимов Уммат — Ворошилов районидаги «Дўстлик» маҳалла комитетининг раиси, Сирдарё вилояти.

Раҳматов Холматжон — Ленинск шаҳридаги Ленин маҳалла комитетининг раиси, Андижон вилояти.

Раҳматуллаев Дадажон — Задарё районидаги К. Маркс номли маҳалла комитетининг раиси, Наманган вилояти.

Собитов Аҳтам Ҳаматович — Бухоро шаҳридаги 1-уй-жойлардан фойдаланиш бошқармасининг фаоли, таксомотор саройининг ҳайдовчиси.

Саматов Тоғаймурод — Денов шаҳридаги 8-маҳалла комитетининг раиси, Сурхондарё вилояти.

Салоев Исмоил — Хива шаҳридаги «Гулирайҳон» маҳалла комитетининг раиси, Хоразм вилояти.

Солиев Акбарали — Бекобод районидаги «Коммунистик» маҳалла комитетининг раиси, Тошкент вилояти.

Сапаев Давлат — Урганч районидаги «Чаккакўли» маҳалла комитетининг раиси, Хоразм вилояти.

Сарсенбоев Убайдулла — Тошкент шаҳар Бектемир районидаги «Бузовчи» маҳалла комитетининг раиси.

Сотиболдиев Шермат — Узун районидаги «Янги куч» маҳалла комитетининг раиси, Сурхондарё вилояти.

Темуров Шукур Салим — Тошкент шаҳар Акмал Икромов районидаги А. Тожиев номли маҳалла комитетининг раиси.

Тўлаганов Бахтиёр — Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги «Тинчлик» маҳалла комитетининг раиси.

Хўжаев Абдуғаффор — Сирдарё районидаги «1 Май» маҳалла комитетининг раиси, Сирдарё вилояти.

Ҳасанов Неъматжон — Тошкент шаҳар Ҳамза районидаги маҳалла комитетларини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси.

Шомуротов Райимбой — Беруний шаҳридаги маҳалла комитетининг раиси.

ҚУЙИДАГИ ЎРТОҚЛАРГА «ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИЛСИН

Асатуллаев Мамасоли — Андижон шаҳридаги «Обод» маҳалла комитетининг раиси.

Аҳмедов Рашид — Тошкент шаҳар Собир Раҳимов районидаги «Янги Тошкент» маҳалла комитетининг раиси.

Бадалов Асил — Марғилон шаҳридаги «Ёйилма» маҳалла комитетининг раиси, Фарғона вилояти.

Искандаров Эгамберган — Урганч шаҳридаги 13-маҳалла комитетининг раиси, Хоразм вилояти.

Мусин Зелимхон Файзуллаевич — Гулистон шаҳридаги 3-маҳалла комитетининг раиси, Сирдарё вилояти.

Набиев Вали — Тошкент шаҳар Акмал Икромов районидаги «Бекобод» маҳалла комитетининг раиси.

Усмонов Раҳимжон Усмонович — Жиззах шаҳар «Зоминлик» маҳалла комитетининг фаоли.

Раметов Бахи — Нукус шаҳридаги 38-маҳалла комитетининг раиси.

Раҳимов Ҳамро — Қарши шаҳридаги «Бешгумбаз» маҳалла комитетининг раиси, Қашқадарё вилояти.

Турдиев Тоштемир Тўраевич — Денов район ижроия комитети раисининг ўринбосари, Сурхондарё вилояти.

Тўрткўлбоева Сора — Нукус шаҳридаги 39-маҳалла комитетининг раиси.

«ЁШЛАРНИНГ ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МУРАББИЙСИ»:

Арабов Кучмурод — Учқўрғон районидаги «Оқтовлик» маҳалла комитетининг раиси, Наманган вилояти.

Ғуломов Эркин Тоҳирович — Тошкент районидаги Навоий номли маҳалла комитетининг раиси, Тошкент вилояти.

Дадабоев Ҳафизхон — Наманган шаҳридаги «Қизил юлдуз» маҳалла комитетининг раиси.

Жўрабоева Мунисхон — Ильичевск шаҳридаги Ильич номли маҳалла комитетининг раиси, Андижон вилояти.

Иброҳимов Отажон Иброҳимович — Самарқанд шаҳри Сиёб районидаги «Париж коммунаси» маҳалла комитетининг фаоли.

Муҳиддинов Шамсиддин — Наманган шаҳридаги Охунбобоев маҳалла комитетининг раиси.

Сайдуллаев Хаби — Жарқўрғон шаҳридаги Улуғбек маҳалла комитетининг раиси, Сурхондарё вилояти.

Солиев Исо Маҳмудович — Самарқанд шаҳар Сиёб районидаги 4-уй-жойлардан фойдаланиш идораси уй комитетининг раиси.

Солиҳбоев Сагит Шокирович — Самарқанд шаҳар Амир Темир маҳалла комитетининг фаоли.

Тўйчиев Жамол — Янгийўл районидаги «Иттифоқ» маҳалла комитетининг раиси, Тошкент вилояти.

Турдиқулов Насим — Ғаллаорол районидаги К. Мирзаев маҳалла комитетининг раиси, Жиззах вилояти.

Узоқов Жўра — Фарғона шаҳридаги 5-маҳалла комитетининг раиси.

Ҳамидов Ҳошим Ҳамидович — Зомин районидаги Ғ. Ғулом маҳалла комитетининг раиси, Жиззах вилояти.

Худойберганов Қаюм Раззоқович — Ғазалкент шаҳридаги 7-маҳалла комитетининг раиси, Тошкент вилояти.

Шарипова Муҳаббат — Ғиждувон шаҳридаги Абдухолиқ Ғиждувоний маҳалла комитетининг раиси, Бухоро вилояти.

Шарипов Ўрун — Когон шаҳридаги 8-маҳалла комитетининг раиси, Бухоро вилояти.

Йўлчибоев Ботир — Жиззах шаҳридаги «Жиззахлик» маҳалла комитетининг котиби.

Ёдгоров Тўра — Ангор районидаги «Янгиобод» маҳалла комитетининг раиси, Сурхондарё вилояти.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1991 йил 9 ноябрь.

ДИҚҚАТ: ЯНГИЛИК!

ПАХТАГА — ДАРМОН, СОҒЛИККА БЕЗИЁН

● Химия фанлари номзоди, доцент Сайдали Ортиқович Убайдуллаев, иқтисод фанлари номзоди Шавкат Муҳитдинович Йўлдошев, агроном-тадқиқотчи Мирзажон Йўлдошевич Исломовларнинг номи фан оламида ҳали кўпчиликка таниш эмасди. Энди уларнинг номларини эслаб қолинг: СССР Давлат фан ва техника қўмитаси қошидаги давлат ихтиро ва кашфиётлар қўмитасининг қарори билан улар яратган ПАВ—61 моддаси ғўзанинг ўсиши ва ривожланишини тезлаштирувчи ва пахта ҳосилдорлигини оширувчи омил деб тасдиқланиб, олимларга муаллифлик гувоҳномаси беришга қарор қилинди.

Бу йил Сирдарё вилоятидан ташқари Жиззах, Фарғона, Наманган, Тошкент вилоятларида ҳам Қозоғистон Республикаси Пахтаорол районининг хўжаликларида, жами 130 минг гектардан ортиқ майдонда бу янгилик синаб кўрилди.

Кузатишлар шуни кўрсатдики, ПАВ—61 моддаси қўлланиб экилган тажриба майдонларида, бошқа ерларга нисбатан ғўза асосий поясининг узунлиги 5—15 сантиметрга, ҳосил шохларининг сони уч-бештага, ҳосил тугунларининг сони 6—15 тага, кўсакларнинг сони бир-иккига фарқ қилди. Бундан ташқари, ғўзанинг барвақт ва бир текис униб чиқиши, ниҳолларнинг бақувват бўлиши кузатилди, шу билан бирга ғўзанинг ҳар хил касалликлар билан зарарланиши ҳам камайди.

Чигитни барвақт, бир текис ундириб олиш, ғўзани ҳар хил касалликлардан ва ҳашаротлардан асраш жуда катта муаммо. ПАВ—61 моддасининг ғўза касалликларига таъсирини ўрганиш мақсадида бу йил вилоятимизнинг 65 минг гектардан ортиқ майдонларида алоҳида кузатиш олиб борилди. Асосий майдонларда ғўзанинг илдиз чириш, гоммоз касалликлари билан зарарланиши сезилмади. Бу натижалар тажриба ўтказилаётган Боёвут, Гулистон, Ильич, Комсомол, Меҳнатобод ва Сирдарё районларида олинди. Ховос районидаги 5 та хўжаликда 4 минг гектардан ортиқ майдонда бу модда қўлланилди. Ғўза касаллиги учрамади. Модда ишлатилмаган 2300 гектар назорат майдонида эса 27 гектарда илдиз чириш, 8 гектарда гоммоз касаллиги учради.

Олинган маълумотларга асосланиб, ПАВ—61 моддаси ғўзанинг ўсиши ва ривожланишига, ҳосил белгиларининг кўпайишига, касалликларга кам чалинишига ишонч ҳосил қилдик. Пахта ҳосилдорлигини оширишга, катта иқтисодий самара беришга шак-шубҳа йўқ.

Биринчидан, шу вақтгача чигит экишдан олдин чет элдан олинадиган «Тигам» моддаси билан дориланиб келинарди. Бу дорининг бир тоннаси бу йилдан бошлаб 13.200 сўмга чиқди, бундан ташқари маълум даражада заҳарли ҳам. Сирдарё вилоятида чигитни экишдан олдин дорилаш учун ҳар йили ўртача 70 тоннага яқин шу модда ишлатилади, бу эса унинг заҳарлилигидан ташқари сотиб олиш учун ҳар йили бир миллион сўмга яқин чет эл валютаси сарф бўлади, деган гап.

Бу йилги олиб борилган тажрибалар натижаси ўлароқ «Тигам» моддасининг ўрнига ПАВ—61 моддасини ишлатиш мумкинлиги аён бўлди. Уни ишлатиш икки томонлама фойдали. Аввало пахта ҳосилдорлиги гектар бошига камида 2—3 центнерга ошади ҳамда ғўзани илдиз чириш ва гоммоз касалликлари билан зарарланишдан асрайди.

Иккинчидан, ПАВ—61 моддаси ишлатилган майдонларда чигитнинг униб чиқиши бир-уч кунга тезлашади, ғўзанинг ўсиши ва ривожланиши тўрт-беш кунга фарқ қилади. Бу ўз навбатида кўсакларнинг очилишини беш-етти кунга тезлаштиради. Пахта ҳосилдорлигининг бошқа майдонларга нисбатан ўртача 2—3 центнердан кўп бўлиши кузатилмоқда. Бу ўз навбатида тажриба ўтказилаётган 65 минг гектар майдондан 16,5 минг тонна қўшимча пахта ҳамда 30 миллион сўмга яқин иқтисодий самара олиш имконини беради.

Агар ПАВ—61 моддаси Сирдарё вилоятида экилаётган жами 150 минг гектар пахта майдонида қўлланилса, қўшимча 37,5 минг тонна пахта ва 67,5 миллион сўм фойда олиш мумкин бўлади. Қўшимча равишда олинадиган бу пахта ўртача бир районда етиштирилаётган бир йиллик пахта миқдорига тенгдир. Агар модда жумҳуриятимизда кенг қўлланилса, ҳар йили 400—500 минг тоннадан кўпроқ пахта ва бир миллиард сўмдан ортиқ иқтисодий самара олиш мумкин.

Мамлакатимизда ҳукм сураётган иқтисодий танглик ва республикамиз мустақиллик шароитида тежамкорлик, ишбилармонлик ва уддабуронлик билан иш олиб бориш талаб қилинади. ПАВ—61 моддасини пахтачиликда кенг қўллаш эса ҳар томонлама фойдали ва самарали бўлади, деб ўйлаймиз.

Янгилик ижодкорлари изланишларини давом эттирмоқдалар. Бу модданинг донли ва озуқа ўсимликларининг ҳосилдорлигига таъсирини ҳам синаб кўрмоқдалар. Бундан ташқари юқори самара берадиган, зарарсиз, ўсимликларнинг ўсиши ва ривожланишини тезлаштирувчи бевосита ғўза баргини тўкадиган янги дори устида иш олиб бормоқдалар. Ғўзани иссиқхона шароитида ўстириб, далага кўчат шаклида кўчириб ўтказиш борасида ҳам ишламоқчилар. Бу ишларни бажариш учун Ғ. Ғулом номидаги Сирдарё педагогика олийгоҳида илмий-текшириш лабораторияси ташкил қилиш мўлжалланмоқда.

Янгилик яратиш жуда қийин иш, уни тадбиқ қилиш эса янада мушкул. Шунчалик хайрли ишларни амалга ошираётган ижодкорларга муваффақиятлар тилаймиз.

Энди ПАВ—61 ҳақида икки оғиз сўз.

Модда эритмаси чигитга экишдан олдин сепилганда, унинг ташқи қаватида юпқа парда ҳосил бўлади. Бу парда нам шароитда чигитни маълум миқдорда чиришдан сақлайди, униб чиқиши учун зарур бўлган ҳарорат ҳосил бўлишини тезлаштиради ва ҳар хил ҳашоратлар томонидан истеъмол қилинишдан асрайди. Бу моддани тукли ва туксиз чигитларни экишда ишлатиш мумкин. Қўллаш усули ҳам жуда қулай ва тежамли: бир гектар майдонга уч-тўрт грамм сарфланади, холос. Энг муҳими — тиббиёт хулосасига кўра тўла зарарсиздир.

Хуллас, ПАВ—61 моддаси кўп йиллардан бери асосан чигитнинг униб чиқишини, ғўзанинг ўсиши ва ривожланишини тезлаштирувчи ҳамда пахта ҳосилдорлигини оширувчи модда сифатида синовдан ўтмоқда. У лаборатория шароитида ва кичик пахта майдонларида синалди. 1989 йилда Сирдарё ва Фарғона вилоятлари пахта далаларида 40 минг гектардан ортиқ майдонда қўлланилди. Натижада ҳосилдорлик ҳар гектар ерда 2,5 — 3 центнерга ошди ва қўшимча беш миллион сўмдан ортиқ иқтисодий самара олинди. 1990 йилда Сирдарё, Фарғона, Наманган вилоятларида 65 минг гектар майдонда синовдан ўтди ва ҳосилдорлик гектар бошига ўртача икки-уч центнерга ошди, қўшимча 13 минг тоннага яқин пахта ва 12 миллион сўмдан ортиқ иқтисодий самара олинди. Асосий бойлигимиз, ризқ-рўзимиз пахта кўп йиллар давомида заҳарли кимёвий дорилар ишлатилавериб инсон саломатлиги ва атроф-муҳитга зарар етказган техника экини сифатида тилга олиниб келингани сир эмас. Бу янгилик эса инсон саломатлиги ва атроф-муҳитга мутлақо зарарсизлиги билан ҳам диққатга сазовордир.

Республикамизнинг мустақил давлат деб эълон қилиниши туфайли иқтисодий тангликдан чиқиш йўлларини, турмушимизни яхшилаш чораларини ўзимиз ахтариб топишимиз керак. Шу вақтгача пахтанинг умумий миқдори асосан янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига кўпайтириб келинарди. Эндиликда янги ерлар деярли ўзлаштириб бўлинди. Энди эса ғўзани ҳар хил касалликлардан, ҳашоратлардан асраб, ҳосилдорликни ошириш эвазига мақсадга эришиш мумкин. Бунинг учун эса фойдали ва самарали янгиликлардан унумли фойдаланишимиз керак. Мана шу ўринда бир неча йилдан бери синовдан муваффақиятли ўтаётган ПАВ—61 биовоситани пахтачиликда кенг қўллаш фақат фойда беради, деб ҳисоблаймиз.

Р. АБДУРАҲМОНОВ,
Сирдарё вилояти қишлоқ хўжалиги химияси ишлаб чиқариш бирлашмасининг раиси, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди.

Ғ. АБДУРАҲИМОВ,
вилоят деҳқончилик саноати уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари.

С. БОГДАНОВ,
вилоят ўсимликларни ҳимоя қилиш станциясининг бошлиғи.

● Бекобод районидаги «Ленинград» давлат хўжалиги жамоаси бу йил қабул пунктларига 853 тонна пахта етказиб берди. Айни кунларда бу ерда кузги-қишки ишлар авжида. Ерлар шудгор қилинмоқда, далаларга маҳаллий ўғит чиқарилмоқда.

Суратда: бўлим бошлиғи Раҳимберди Мавлонов, бригада бошлиғи Жуманазар Сатторов, директор ўринбосари Ҳасан Ваҳобов, бригада бошлиғи Эсонгелди Ерубоев.

В. ТЎРАЕВ олган сурат.

ХУШХАБАРЛАР

КИЧИК КОРХОНА

● Косон районидаги Пўлоти қишлоғида «Камалак» номли кичик корхона иш бошлади. Қишлоқнинг тадбиркор кишиларидан Чинор Ҳазратов раҳбарлик қилаётган мазкур корхонада араби гилам тўқиб чиқариш ўзлаштирилди.

Шуниси қувончлики, бунинг учун бирор жойдан янги дастгоҳлар сотиб олингани йўқ. Буларнинг ҳаммаси одамларда бор бўлган қадимий гилам тўқиш дастгоҳларини харид қилиш орқали амалга оширилди. Бу ерда ҳозирча 10 нафар хотин-қиз гилам тўқияпти.

«ЛАЗЗАТ»

● Қарши районидаги Қовчин қишлоғида очилган «Лаззат» кичик корхонасини очиш туфайли қадимий қандолатчиликни тиклашга жазм этилди.

Карл Маркс номли совхоз ҳомийлик қилаётган бу корхонада дастлабки кунларданоқ парварда, новвот, нишолда каби маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Кичик корхона ёз пайтларида муздек шарбат ичимликлари ҳам тайёрлаш имкониятига эга бўлади.

БЕШКЕНТ ПИЁЛАСИ

● Қарши район маиший хизмат кўрсатиш корхонаси ҳузурида пиёла ишлаб чиқарадиган кичик корхона ишга туширилди.

Бу ерда пластмассадан ҳар ойда 500 донадан ортиқ пиёла ва минг донадан ортиқ соч тароқлари ишлаб чиқариляпти. Кичик корхона маҳсулотлари пешма-пеш аҳолига сотилмоқда. Маҳсулот хом ашёсини эса Қарши «Термопласт» заводи етказиб бераётир.

М. КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ЧЎПОН БАЙРАМИ

● Конимех районидаги «Конимех» давлат наслчилик хўжалигининг чўпони Нурашбой Кашкинбоев яқинда бир варақайига уч муҳим воқеани нишонлади.

Биринчи воқеа — турмуш ўртоғи Ўрдагул Ниятбоева билан турмуш қурганининг қирқ йиллиги, иккинчиси — ўзининг 40 йиллик чўпонликдан сўнг пенсияга чиқиши, учинчиси — чўпонлик таёғини тўнғич ўғли — Бегали Кашкинбоевга топшириши бўлди.

Давлат хўжалиги бошқаруви илғор чўпон ҳаётидаги воқеалар шарафига унинг отарида чўпон байрамини ўтказди. Шу муносабат билан спорт мусобақалари бўлди, бадиий ҳаваскорлик жамоаси концерт қўйиб берди. Тўкин дастурхон ёзилди. Жамоа меҳнат фахрийлари шарафига ўтказиладиган бундай тадбирларга анъанавий тус бериш ниятида.

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

● Навбаҳор районидаги уй-жойларни таъмирлаш ва уй жиҳозлари тайёрлаш бўйича хизмат кўрсатадиган хўжалик ҳисобидаги участка меҳнат жамоаси «Дара-Самара» қўшма корхонаси билан ҳамкорлик шартномасини тузди.

Польшалик ва самаралик бинокорлар ҳамкорлиги асосида ташкил этилган бу корхона навбаҳорликлардан янги йилда 9 миллион сўмлик мармартош олади. Райондаги участка ҳузурида ташкил этилган бу цехнинг маҳсулотига эҳтиёж катта. РСФСРнинг турли шаҳарларидаги истеъмолчилардан бундай маҳсулотга буюртмалар келиб турипти. Фақат шу йилнинг ўтган даври мобайнида уларга ярим миллион сўмликдан зиёд шундай маҳсулот сотилди.

ОЛТИНТОПАРЛАР УЮШМАСИ

● Навоий кон-маъдан комбинати, шаҳардаги қурилиш бошқармаси, «Югпроммонтаж» трести, 79-қурилиш-монтаж бошқармаси, Каттақўрғон бинокорлик материаллари комбинати, Ўрта Осиё саноат технологияси илмий-текшириш илмгоҳи, Бутуниттифоқ химия саноати технологияси илмий-текшириш илмгоҳлари ўз куч ва имкониятларини бирлаштириб, «Кизилкумрудметзолото» давлат концернини ташкил этишди.

Янги концерн Қизилқумда тилла ва бошқа қимматли маъданларни қазиб олиш ва улардан маҳсулот ишлаб чиқаришни ўз қўлига олиш ниятида. Шу мақсадда икки мингинчи йилгача 2,5 миллиард сўм капитал маблағларни ўзлаштириш режалаштириб қўйилди.

Н. НАИМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ЙЎЛИНГИЗ БЕХАТАР БЎЛСИН

● ДАВР СИНОВЛАРИ

Денов район аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 90 га яқин корхона ва корхоначиларнинг кўпчилиги иш фаолиятида ибратли ишлар талайгина. Айниқса, корхоналар ўртасидаги алоқалар мутлақ бузилган, шартномалар издан чиққан, хом ашёлар тақчил бўлиб, ҳали иқтисодий келишувлар ишламаётган қийин бир пайтда тадбиркор Ортиқ Абдураҳмонов узоқни кўзлаб иш тутаётир.

Салкам 300 киши меҳнат қиладиган бу корхонада ўтган йилги ўн ойликка нисбатан бу йил аҳолига анча кўп хизмат кўрсатилган. Бу — раҳбарнинг ишбилармонлигидан далолат! Нега деганда, хом-ашё тақчил ёки бир неча баробар қимматлашган, режалар эса ўша-ўша бўлиб турган, бунинг устига жамоалар ўзининг хизмат кўрсатиш цехларини пала-партиш очаётган мураккаб бир даврда бундай ишларни эплаш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Энг асосийси кейинги йилларда бу ерда жуда кўп хизмат турлари очилиб, улар сони оз эмас, 30 тага етибди. Биргина касаначиликнинг ўзидан 15 тури ишлаб турибди. Айниқса, уйида ишловчи хизматчилар сони бир неча бараварга кўпайган.

Кийим-кечак тикиш ва бичиш цехининг бошлиғи Б. Тошпўлатов, касаначилар бригадаси бошлиғи Х. Туропов, сартарош Х. Муротов, бош муҳандис З. Абдуллаев, пахта титиш цехининг бошлиғи И. Раҳмонов, ишчи А. Мамасолиев ва бошқалар бирлашма бошлиғи Ортиқ Абдураҳмоновга нисбатан бир пайтлар туҳмат қилиниб, унинг ноҳақ ишдан бўшатилгани ва ҳар хил маъмурий ҳамда партиявий томондан жазолангани ҳақида куйиниб гапиришди.

Ўша турғунлик деб аталмиш йилларда жамоанинг у киши ҳақида айтган ҳақ сўзлари билан ҳисоблашилмай, уларнинг фикр-мулоҳазалари умуман инобатга олинмай қолди. Охир оқибатда кеч бўлсада, ҳақиқат қарор топиб, О. Абдураҳмонов яна ўз ишига ва партияга тикланди.

— Ўша пайтдаги сизга нисбатан бўлган ҳақсизликларнинг асосий сабаби нимада? — сўраймиз Ортиқ Алиевичдан.

— Бунинг сабаблари кўп. Лекин тўғрисини айтганда ҳозир ўшанда бўлиб ўтган шу кўнгилсизликларни ҳеч эслагим келмайди. Тақдир мени ёшликда ҳам талтайтирмаган. Тўғриси, мендек қийналиб ўсган одам бу дунёда кам бўлса керак. Бувамлар қадимда қулоқ қилинган. Отам урушда ҳалок бўлди. Оилада яккаёлғизман. Мени деб онам раҳматлик ҳам бошқа турмуш қурмаган. Урушнинг қаҳатчилиги сабаб, неча йиллар етимхона тузини еб ўсдим. Чунки онам бечора менга бир бурда нон топиб беришга қурби етмасди. Аксинча, етимхона емагидан берилган бир бурда нонни онам иккаламиз бирга баҳам кўрардик. Ўша даврлардаги азоб-уқубатлар мени халққа хизмат қиладиган одам бўлиб ўсишимга ундади. Мен Санкт-Петербургдаги Плеханов номли иқтисод илмгоҳига билим олишга бордим. Ўқишни тамомлаб, бир муддат Тошкент халқ хўжалиги олийгоҳида ўқитувчилик қилдим. Онамнинг ёлғизлиги ва касалмандлиги мени яна вилоятга келишимга мажбур этди. Жарқўрғон, Денов банкларида бошқарувчи бўлдим. Шўрчида ун-ёрма заводи директорининг муовини бўлиб ишладим. Вилоят партия қўмитасининг қистови билан ўша пайтда ўтириб қолган ҳозирги маиший хизмат кўрсатиш корхонасига келиб директорликни қабул қилдим. Аслини олганда мен бу билан ютдим дея олмайман. Аксинча салкам 1,5 минг сўмлик ойлик маошимни атиги 300 сўмлик кичик бир лавозимга алиштирган эдим.

Лекин шунга қарамай, бошимга кетма-кет мусибатлар туша бошлади. Тўғрироғи, туширишга интилишди. Туғуруқхонага олиб кетаётган умр йўлдошим машина фалокати туфайли қазо қилди. Ўзимнинг икки оёғим синиб касалхоналарда ётдим. Ҳатто, хотиним вафот қилганини хушимга келгач, ўн олти кундан сўнг эшитганман. Баъзи бировларнинг аралашуви билан кейинги уйланган хотинимдан ҳам ажралишимга тўғри келган. Лекин бирон марта фарзандларимдан қўл узмаганимни ва ҳозир ҳам шундайлигини одамлар билади. Ҳатто ишдаги муваффақиятларимни кўролмаган баъзи бир нокаслар онам билан қариндошимизникига азага кетганимиздан фойдаланиб, бензин қуйиб уйимизни куйдиришди. Ишонасизми, йўқми, онам билан қаҳратон қишнинг совуғида устимизда бир сидрагина кийим бош билан қолиб кетдик. Кекса онамни қўшниларникига ижарага жойлашга мажбур бўлдим. Қишнинг қаҳратон кунлари кундузи ишга қатнаб, туни билан уйда ишлаб чарчайман.

Шу пайтларда ўзим не азобдаман-у, рўзномаларда менинг шаън ва қадр-қимматимни ҳақоратлайдиган мақолалар босилиб чиқса бўладими!

Ахийри қонун йўли билан шаън ва қадр-қимматимни тиклаш мақсадида судларга мурожаат қилишга мажбур бўлдим. Ишонасизми, йўқми ўзимнинг ҳақлигимни исботлаш учун 140 дан зиёд расмий ҳужжат тўплаганман.

Беш-олти йилдан бери кураш давом этяпти. Бу ноҳақликларга чидай олмаган онамдек бир фаришта аёл ҳам бу орада раҳматлик бўлиб кетди. Шунча ўтган умримга, йўқотган соғлиғимга, маънавий жабр-ситамларга, моддий йўқотишларимга ачинаман.

Шунча беҳуда югур-югурларнинг, асаббузарликларнинг ўрнига бир хил фойдали ишлар билан шуғуллансак менга ҳам, ҳукуматга ҳам, оиламга ҳам фойда эди-ку. Ҳозир ҳар куни телевизорда, радиода Явлинский, Шаталин, Аганбегян каби иқтисодчиларни кўрсатишади, гапиришади. Матбуотда ҳам уларнинг ҳар хил фикрлари бот-бот босилиб турибди. Мен ҳам тажрибали бир иқтисодчиман ва мустақил Ўзбекистоннинг бир фарзанди сифатида бир неча йиллардан бери республика иқтисодиёти хусусида одамларни бойитиш устида тайёрланган ишланмаларим бор.

Айрим матбуот нашрларининг масалага бир томонлама ёндашишлари қандай хунук оқибатларга олиб келганини кўрдингиз.

Тўғри, бу замонда матбуотсиз яшаб бўлмайди. Мен ўзим ҳар йили 300—350 сўмга обуна бўламан. Ишчи-хизматчиларга ҳам шуни раво кўраман. Кейинги йил учун ҳам ноҳақ танқид қилган рўзнома ва ойномаларга ҳам обуна бўлганим бунинг исботи.

Ҳа, Ортиқ Алиевичнинг куйинганича бор. Шунча туҳматлардан омон чиқиб, яна ўзига очиқдан-очиқ ҳужум қилганларни матбуотда исмларини айтиб, уларнинг башараларини очишга иймanди. Қисқаси, ўзига тош отганларни у киши ош билан сийлади. Кўрган-кечирган бошингизга тушган кулфатлар қайтмасин.

Эндиги йўлингиз бехатар бўлсин.

М. АВЕЗОВ,
«Ўзбекистон овози» махсус мухбири.

МУШТАРИЙЛАРИМИЗ ХАТЛАРИДАН

ФИДОЙИ

Яқинда сиҳат-саломатлигимни тиклаш учун Фарғона вилоятининг Киров ноҳиясидаги «Искра» санаторийсида бўлдим. Санаторий жойлашган Рапқон қишлоғи Муқимий таърифлаганидек жаннатмакон жой. Бир куни қоровул йигит Усмонали «Бир вақтлар бу ерлар Тожимуҳаммад боғи» деб аталарди, дея ажойиб бир инсон ҳақида ҳикоя қилиб берди.

... Тожимуҳаммад Мазакаримов асл деҳқон, жамоага етакчилик қилган вақтларда 100 гектар ташландиқ ерда боғ барпо қилишга бел боғлади. 200 метр чуқурликдан артезиан қудуқ қаздирди. Ер қаъридан отилиб чиқаётган сувнинг илиқлиги, шифобахшлигини дарҳол пайқади. Бу хайрли иши билан у неча-неча бемор инсонлар дардига шифо бағишлаётган машҳур санаторийнинг ташкил топишига сабабчи бўлди.

Халқ ишига камарбаста инсон боғ-роғлар учун катта Фарғона каналидан сув олиб келишга эришди. Мевалари шиғил ҳосилга кирган боғ ҳозир ҳам бу ерга ташриф буюрганлар баҳри дилини очмоқда.

Тожимуҳаммад ака 10 нафар фарзандини ўзи каби эл ташвишига ҳамдард-фидойи инсонлар қилиб тарбиялади.

И. ИКРОМОВ,
Самарқанд области.

МИННАТДОРМИЗ

Ҳурматли муҳарририят!

Биз, бир гуруҳ «Чернобль» ҳалокати оқибатларини тугатишда қатнашган собиқ жангчи йигитлар Ўзбекистон Фанлар академиясига қарашли Улуғбек шаҳарчасидаги тиббий масканда даволаниб қайтдик.

Касалхона шифокорлари сиҳат-саломатлигимиз учун ҳар сония ғамхўрлик кўрсатдилар. Айниқса, радиология бўлими шифокори Мақсуда Баҳриддинова, Светлана Кольчина, ҳамшира Маъмура Исмоилова, Гулчеҳра Назарбоева, Соҳиба Раҳимова, Елена Кабаева, Людмила Мелкумова каби ўз касбига сидқидилдан хизмат қилаётган тиббиётчиларга миннатдорчилигимизни билдирамиз.

И. АБДУРАҲМОНОВ,
А. ЖАЛОЛОВ,
В.ЮНУСОВ
ва бошқалар.

МЕҲРИНГИЗНИ ДАРИҒ ТУТМАНГ

Ушбу мактубни Сизларга дили шикаста, фарзандлар дийдорига интиқ қария йўлламоқда. Биз Тошкент вилоятининг Оҳангарон шаҳридаги қариялар уйида истиқомат қиламиз. Устимиз бут, корнимиз тўқ, яшаш жойимиз саранжом-саришта. Қалби дарё инсонлар қуршовидамиз. Лекин биз қарияларнинг қалбимиз яра, кўнглимиз ўксик...

Ҳар биримиз турли сабаблар билан бу ерга келиб қолганмиз. Лекин тақдиримиз бир: фарзандлар, қариндош-уруғлар меҳрига зор инсонлармиз. «Бугун мени бирортаси йўқлаб келармикин?» деб ҳамиша кўзимиз йўлда. Афсуски аксарият қарияларни йўқлаб келишмайди, кўнглимиздаги армон қудуғи тобора чуқурлашаверади.

Шундай кезлари интернат директори Э. Оқилов кўнглимизни кўтаради:

— Бардам бўлинг, отажон! Сиз бизга кераксиз, — дейди у ҳамиша яра қалбларга малҳам босгандек. С. Алиева, М. Ботирова, С. Пардаева, М. Каримова сингари оқ халатли ширинсўз шифокорлар соғлиғимиз посбонларидир.

Ҳайриятки, орамизда сахий одамлар кўп. Яқинда ангренлик кекса нафақахўр Рўзмуҳаммад Мадаминов, Нуҳриддин Нидаевлар қариялар уйига ўз маблағларидан хайрияга инъом этди, дастурхон ёзди.

Биз истардикки, қариялар уйидаги инсонларнинг ноқобил фарзандлари, қариндош-уруғларининг бефарқ, лоқайд юракларига бу меҳр оташи тафти урсин.

Абдулла ҲАЙИТОВ,
Оҳангарон шаҳридаги қариялар уйида яшовчи II-гуруҳ ногирони.

• *Ёднома* •

МУХЛИСИНИ КУТАР КИТОБЛАР

Бугун бу хонадонда унинг ўрни ғоят билинди. Фоний дунёдан дорилбақога сафар этмаганида, фарзандлари бошини силаган бўлармиди. Шу кунларда 60 йиллик тўйини дўстлари даврасида нишонлармиди? Тарих фанлари доктори илмий даражасини олиш учун олийгоҳларга юборилган авторефератига келаётган мактубларни орзиқиб ўқирмиди...

Йўқ, бу сонияни кўриш унга насиб этмади.

У гулдан бир япроқ учгани сингари бевақт вафот қилди.

Бу — адабиётшунос Адҳам Акбаров эди.

Адҳам Акбаров турли раҳбарлик лавозимларида фидойилик билан ишлади, ёшларга сабоқ берди. Асосийси Ғафур Ғулом, Зулфия, Михаил Светлов, Ҳамзат Цадаса билан Расул Ҳамзатов, Эдуардас Межелайтис ва бошқа атоқли шоирлар ижодини тадқиқ қилишга интилди. Бугун Адҳам Акбаровдан мерос бўлиб қолган яшил боғ — даста-даста китобларини ўқиган ҳар бир одам беихтиёр фахрланади. Фахрланадию бир сония ўйга чўмади. Қанийди, бу шодликларни ўзи кўролганда. «Шоирнинг ҳаёти», «Зулфия», «Назмнинг юксак юлдузлари» китоблари қўлма-қўл ўқилаётгани-чи?

«Шоирнинг ҳаёти», Ғафур Ғуломнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган бу китоб айтиш мумкинки, завқ-шавқ билан ёзилган. Ғафур Ғулом орамиздан кетганига мана, бир неча йил бўлиб қолди-ю, лекин унинг ҳақида ўтган замон феъли билан гапиришга ҳеч тилимиз бормайди, — дейди муаллиф.

Шоирнинг Тошкент Арпапоя кўчасидаги ғиштин иморатли ораста ҳовлисига кириб борганингда, теварак-атрофдан унинг янгроқ овози ҳамон жаранглаб эшитилаётгандай туюлади. Хушфеъл ва одамохун Ғафур аканинг бу ҳовлисига кимлар келиб меҳмон бўлмаган дейсиз!».

Бу фикр шоирнинг қаламкаш дўстлари томонидан битилган дил сўзлари билан янада мустаҳкамланади. «Биз ўзбеклар диёрига бот-бот меҳмон бўлиб турувчи кишиларнинг ҳаммаси Ғафур Ғуломнинг бағри кенг ва меҳмоннавоз хонадонига ташриф этиш, у ерда шеърхонлик қилиш, Ғафур Ғуломнинг ажиб бир тарзда мусиқавий шоирона сўзини тинглаш, у билан бир қултумгина шароб нўш этишдан доим шод-ҳуррамлик ва мамнунлик топар эдик», — деб хотирлайди шоир ва драматург Анатолий Сафронов.

Муаллиф «Йўлнинг бошланиши», «Изланишлар ва кашфиётлар», «Уруш ёдимиздан чиқмаган ҳали», «Халқ ҳаётининг куйчиси» бўлимларида Ғафур Ғулом ижодига батафсил тўхталади ва ундан шоирона ҳукм чиқаради.

Адҳам Акбаров хассос шоир Ғафур Ғуломнинг уруш даврида яратган шеърларида ватанпарварлик илҳомкорлик билан кенг ва атрофлича очиб берилганлигини, «Кузатиш» шеърига асос қилиб олинган мавзу шоирнинг бошқа бир шеъри — «Соғиниш»да янада ривожлантирилганлигини таъкидлайди. Бу асарда ҳам шоир дилидаги шахсий кечинмалар фронтдаги фарзандлари, оға-инилари ва қалликларидан бетоқат бўлиб мужда кутаётган жамики одамларнинг ҳис-туйғулари ва фикр-ўйларини ифодалаб берганлигини қайд этади.

Ғафур Ғулом шеъриятида мамлакатимиздаги барча халқлар қатори келажакка интилган ўзбек халқининг бутун ҳаёти ўзининг илҳомбахш аксини топганлиги, шунинг учун ҳам унинг асарлари Ўзбекистондаги миллион-миллион меҳнаткашларга, турли авлод кишиларига ғоят манзур бўлганлиги асосланади. Хассос шоира Зулфия китоб сўзбошисида таъкидлаганидек, бу китоб чин дилдан, жонли ва мароқли ёзилган. Китобнинг асосий фазилати шундаки, у тор доирадаги адабиётчи мутахассисларга аталган бўлмай, ғоят кенг китобхонлар оммасига мўлжаллангандир.

«Адҳам Акбаровнинг рус ва ўзбек тилларида нашр этилган «Шоирнинг ҳаёти» китоби адабиётимизда ғафурғуломшуносликни яратиш йўлида қилинган олижаноб ишлардан бири сифатида баҳоланиши мумкин, — деб ёзганди адабиётшунос Иброҳим Ғафуров. — Адҳам Акбаров шоир шеъриятини унинг ҳаёт йўли, таржимаи ҳоли билан чамбарчас ҳолда таҳлил ва тадқиқ қилади. Адибнинг у ёки бу машҳур асарларининг ёзилиши тарихи билан қизиқади. Тадқиқотчи адибнинг ҳаёти ва шеърияти тарихи — бу ўзбек халқи ижтимоий ва адабий тарихининг ажралмас бир бўлагидир, деган фикрни асарнинг марказий нуқтасига қўяди ва бутун таҳлил давомида шу катта фикрни чуқурлаштиришга интилади.

Бу китобнинг шу мавзудаги бошқа асарлардан фарқи шундаки, Адҳам Акбаров кўпроқ шоирнинг ижодкор — янги типдаги совет адиби сифатидаги қиёфасини чизишга, унинг оммавийлигини оммавий танқид тили билан очишга, иложи борича кўпроқ фактлар билан сўзлашга ҳаракат қилади».

Адҳам Акбаровнинг «Зулфия» китобида ҳам хассос шоира ижоди ва ҳаёти ҳақида тўлқинланиб қалам тебратганининг гувоҳи бўламиз. Унда биз билан ёнма-ён яшаб, ижод қилаётган шоиранинг кўпчилик учун сирли қирралари ёритилади, унинг шеърларидаги юксак руҳ, миллийлик ва байналмилаллик уфуриб туради.

Адҳам Акбаров машҳур шоирлар ҳақидаги мақолалар тўпламини «Назмнинг юксак юлдузлари» деб бежиз атамаган. Бу китоб назмни чин дилдан севувчи ёш китобхонга бағишланганлигини таъкидлайди. Ҳақиқатан, инсон ёшликда не-не орзуларнинг этагидан тутмайди дейсиз. Шеъриятни, назмни севган ёш қалбда илҳом янада жўш уриши, беихтиёр шеър ёзиши турган гап. Муаллиф Маяковский, Демьян Бедний, Ҳамза, Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Уйғун, Расул Ҳамзатов ижодхонасига сайр қилади, улар билан тўлиб-тошиб суҳбатлашади.

Шоир Михаил Светлов ҳақидаги «Яхшиликни тарбиялаш» мақоласида яхшилик хусусида сўзлайди. Михаил Светлов — ёшларнинг севимли шоири эканлигини, унинг ёрқин ва илҳомга тўла ижодини таҳлил этади. «Икки тақдир» мақоласида эса машҳур шоирлар Ҳамзат Цадаса ва Расул Ҳамзатовнинг тақдири қаламга олинади. Тоғликлар ҳаёти, илк шеърнинг туғилиши, қувонч ва изтироблар... Бу ота ва ўғил ҳаётининг машаққатли онлари. Бундай машаққатли довондан ўтгандагина ҳақиқий шоир бўлиб етишиш мумкин. Муаллиф Расул Ҳамзатовнинг отасидан шеърият сирларини ўрганиб, ўз даврининг муносиб фарзанди бўлиб етишганлигини завқ-шавқ билан сўзлайди, шоирнинг ўтнафас шеърларидан намуналар келтиради. Худди шундай фикрни атоқли шоир Эдуардас Межелайтис ижодига бағишланган «Қардошлик қўшиғи» мақоласига ҳам билдириш мумкин.

Ўзбек китобхонлари учун номаълум ва ижодининг айни гуллаган пайтида жанг ҳандақларида қурбон бўлган шоирлар ижоди ҳақидаги мақолаларни ҳаяжонланмай ўқиш қийин. «Шеъриятни севинг!» мақоласида эса уруш йилларида Ленинградда Алишер Навоийнинг 500 йиллиги байрам қилинганлиги ва унда севимли олимларнинг маърузаси тинглангaнлиги қайд этилади.

Адҳам Акбаров шеъриятни севар ва ардоқлар эди. У ҳар бир мақоласида халқлар дўстлигини улуғларди, бу дўстлик илдизларини янада бойитиш ва чуқурлаштириш учун тинимсиз изланарди. Афсуски, у ўз ниятига етолмади. Шундай бўлса-да, Адҳам Акбаров яратган боғ яшнаб турибди. Бу унинг бугун ўқилаётган ва эртага ҳам ўз мухлисини кутаётган китобларидир.

М. ПИРМАТОВ.

● **САМАРҚАНДда маҳаллий аэропорт ихтиёрига катта самолёт — «Ту-154-М» берилди. Бу самолёт халқаро учиш мақомига эга. Янги самолёт ҳар томонлама такомиллаштирилган бўлиб, халқаро талаб ва нормаларига жавоб беради.**

СУРАТДА: экипаж командири Георгий Гелована, иккинчи учувчи Вячеслав Короленко ва штурман Михаил Самделькин ҳамда борт муҳандиси Сергей Полишчук.

Р. ҒОФУРОВ олган сурат.

ЎҒЛОН ХИЗМАТГА ШАЙМИ?

• *Собиқ жангчи мулоҳазалари*

● **СССР Мудофаа вазирининг буйруғига биноан генерал-майор Румил Эргашевич Хадирбоев Туркистон Ҳарбий Округи қўшинлари қўмондони ўринбосари этиб тайинланганини, айниқса, унинг танкчи экани ва танк қисмларида қўмондонлик қилгани мени беҳад қувонтирди. Уруш фахрийси, танкчи офицер сифатида тилакларимни баён қилмоқчиман.**

Мен Чирчиқ шаҳридаги пулемёт-миномётчи командирлар тайёрлаш ҳарбий билим юртини тугатганман. Урушга кетар чоғимда миномётни кўрмаган, ҳатто милтиқ ўқлашни билмаган элдошларимга взвод командири этиб тайинландим.

Шуниси қизиқки, миномётчилар командирига пиёда аскарларни жангга бошлаш учун буйруқ берилди. Самарқанд, Чоржўй ҳарбий қисмларида машқ қилган йигитларимиз на хандақ қазишни, на у ерда яширинишни билишарди. Мен эшелонда кетаётиб, милтиқ қисмларини, ўқлаш йўлларини йигитларга ўргатиб бордим.

Воронеж шаҳри учун бўлган шиддатли жангларнинг биринчи кунидаёқ солдатларнинг ярмидан кўпи қурбон бўлди. Сабаби, уларга жанг қилиш қонун-қоидаларини ўргатишмаган, уч-тўрт ойлик хизмат кезлари бирор марта милтиқ отишмаган. Бу ҳаммаси мамлакат уруш ҳолатида бўлишига қарамай, айрим командирларнинг жанговар вазифаларини совуққонлик билан бажаришгани ҳамда юқоридан кўрсатма кутилгани оқибатидир.

Қисмимиз солдатларига ярим автомат (СВТ) милтиқ берилди. Бу ўлганнинг устига кўмган бўлди. Бўлинма командирлари жанг кетаётган пайтда солдатларнинг ярим автомат милтиғини қумдан тозалаш, ўқлаб бериш билан овора бўлдилар.

Ниҳоят ўз касбим бўйича миномётчилар взводига командир қилиб тайинландим. Бу ердагилар эса миномёт қандай қурол эканлигини тасаввур ҳам қилолмайдиган «азаматлар» экан. Вақт кутмасди. Зудлик билан ишга киришиб, миномётчиларни 5—6 кундаёқ жангга ҳозирлашга тўғри келди.

Зеро, Воронеждан Днестр дарёсигача бўлган жангларда пулемёт, миномёт, тўп, танк взводи-ю, ротасига командирлик қилган ўзбек йигитларини учратмадим. Лекин, тўп, миномёт, пулемётларга ўқ-дори ташиб юрадиган «дастёрлар» бисёр эди. Жанг майдонларида танк ҳайдовчиси ё танк командирини учратмаганим ачинарли эди, албатта.

Корсун-Шевченко операциясида немислар кўп талофат бериб қурол-техникаларини ташлаб, қоча бошладилар. Биз эса елкамиздаги оғир юклар билан уларни қувлаб етолмаганмиз. Ваҳолонки, йўл-йўлакай мотори ўчмаган немис автомобиллари турна қатор бўлиб турарди. Орамизда ана шу машиналарни ҳайдаб кетадиган бирор солдат ёки офицер йўқ эди.

Ҳарбий ҳунарманд, уддабурон немис солдатларига ғаним бўлса-да ҳавас билан қарардик. Улар қуроллардан ўт очишни, машина ҳайдашни ўрнига қўярдилар.

Биз ҳарбий қисмларда жанговар тайёргарликка суст қараганимиз, солдатларни бир ёқламаликка, яъни фақат милтиқ отишу, мина ташишга ўргатиб, кўп панд едик. Сузишни билмаганимиз учун дарёлардан кечувни, чаңғида учолмай, тезкорликни бой бердик, қорга ботиб жанг қилолмадик. Компас ва картадан фойдаланолмай йўлдан адашдик...

Мана, энди мустақил Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги зиммасига миллий гвардия ташкил этиш сифат жиҳатидан янги тузилмаларни вужудга келтириш, мавжуд олий билим юртлари фаолиятини қайта кўриб чиқиш ҳақидаги юмушлар юкланаётганини чин дилдан қўллаб-қувватласа арзийди.

Жанг майдонларидаги ўзбек йигитларининг аҳволини бекорга эслаганим йўқ. Боиси, ҳозир ҳам ҳарбийликка чорланаётган ёки йигитлик бурчларини ўтаётган ўғлонларимизни жисмоний баркамолликда етук дейиш қийин. Мен буни, аввало, ўғил болаларга оилада етарли эътибор берилмаслиги, қолаверса, мактаб ва олий ўқув юртларида жисмоний тарбияни асосий дарслар қаторида кўрилмаётганида деб биламан.

Ҳарбий билим юртларида ўқув-машқ ишларини жиддий йўлга қўйиш даври келди. Жанг майдонларидаги тажриба ва амалиёт шуни тақозо қилмоқда. Офицерлар тарбиялаш билим юртларида ўз ишини яхши билган, тажрибали устозлар бўлса. Ихтисослаштирилган ҳарбий билим юрти курсантлари ўз мутахассисликлари билан кифояланмай, бошқа ҳунарларни ҳам ўрганишса, мақсадга мувофиқ бўларди...

Гапнинг очиғи, танкчиларга осон тутиб бўлмайди. Биринчи бўлиб немисларни қувлаш, шаҳарларга ҳаммадан олдин кириб боришнинг ўзи бўлмайди. Жангчиларнинг руҳини танкчилар кўтаради. Душманни ҳандақларда «ДОТ» ва «ЗОТ»ларда яксон қилишни шулар эплайди. Ўзбек йигитларининг танкчи бўлиши қийин эди. Биринчидан, рус тилини билмас, иккинчидан урушдан олдин велосипедни ҳам кўрмаган эдик. Яна бундай басавлат зирҳли қалқонни ҳайдашнинг ўзи бўладими, деб ўйлардик.

Лекин, қаловини топишди чоғи Украинанинг Трояновка қишлоғида 20 кунда танк ҳайдаш командирлигига тайёрландик, 50 дан ортиқ миномётчилар танкда Польша тупроғини немис фашистларидан тозалаш учун мардона кириб бордик. Биринчи жангдаёқ ёндириб юборган «Тигр» учун Қизил Юлдуз ордени билан тақдирландим. Шу-шу танкчи бўлиб қолдим. Урушдан кейин Саратовдаги командирлар тайёрлаш ҳарбий билим юртини битирдим. Москва яқинидаги Кубинка шаҳрида хизмат қилдим.

Йигит киши ҳарбий хизматнинг оғирини, мураккабини эгаллашга ҳаракат қилсин экан. Учувчи, танкчи, тўпчи, алоқачи каби турлар ҳосиятли. Бу ҳунарлар армиядан қайтгандан кейин ҳам кор қилади. Хўш, ҳозир нима бўляпти: «Армияда ошпазлик қилдим», «Командир адъютанти бўлдим». Шу ҳам гапми? Ҳарбий хизматнинг ўзига хос мардлик мактабини ўтамаган йигитларни катта ва мустақил ҳаётга тайёр, деб бўладими? Ватан, элюрт сарҳадлари даҳлсизлигини ҳис этмаган ўғлон қадрқиммат, оқибат, саховат каби шарқона хислатларни фарқига борармикан? Шунинг учун ҳам хизмат ҳақиқий бўлиши керак. Ленинград ва Германияда хизмат қилаётган ўғлим билан неварамнинг ёзганларини қаранг: «Уйга қайтиб боргарнимдан кейин ҳамма ишларни ўзим қиламан. На фақат сизларни, қишлоғимиздаги ҳамма кишиларни қадрқимматлаб юраман. Қишлоғимни шундай соғиндимки, ўша томонларга учгим келади».

Ўртоқ генерал, Сизнинг ДОСААФ ҳақидаги фикрингизга қўшиламан. Ахир, олий ҳарбий билим юртида офицерликка ўқиётган йигит бирикки йилда ҳамма нарсани билиб олиши қийин. У бошланғич ҳарбий таълимни ДОСААФ тўгаракларида, клубларда олади. Республикамиз ҳудудидаги ДОСААФ клубларининг иши кўнгилдагидек эмас. Буни тан олиш керак. Яна бир фикр: ҳарбий қурол-аслаҳалар ва ҳарбий техника номларини ўзбек тилига таржима қилиш шартми? «Трасмиссия», «баланс», «фиксатор», «фугасний», «осковичний», «штурвал» каби терминларнинг таржимаси бизга нима беради?

Мен биринчи галда офицерларнинг ўзлари юқори малакали, маданиятли бўлишини истардим. Аскарларга эса «Туну кун хушёр бўлиш, хизматга шай туриш керак», деган ҳарбий мақолга амал қилсалар, дейман.

Раҳматулла ИСҲОҚОВ,
истеъфодаги капитан, уруш ва меҳнат фахрийси.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

профессор-ўқитувчилар таркибидаги бўш лавозимларга

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: хорижий Шарқ мамлакатлари тарихи, Ўрта Осиё тарихи, ўзбек тили, корейс ва япон филологияси, халқаро менежмент ва маркетинг, жисмоний тарбия, рус тили, исломшунослик, халқаро муносабатлар, хитой филологияси, хорижий Шарқ мамлакатлари иқтисоди;

доцентлар: эрон-афғон филологияси, хорижий Шарқ мамлакатлари тарихи, хорижий Шарқ мамлакатлари адабиёти, хорижий Шарқ мамлакатлари иқтисоди, ҳинд филологияси, араб филологияси.

катта ўқитувчилар: араб филологияси (4), эрон-афғон филологияси, шарқ тилларини ўқитиш услубиёти, хорижий Шарқ мамлакатлари тарихи, рус тили, хорижий Шарқ мамлакатлари адабиёти, ҳинд филологияси;

ўқитувчилар: олтой тиллари, ҳинд филологияси, хорижий Шарқ мамлакатлари тарихи (2), хорижий Шарқ мамлакатлари адабиёти, хорижий Шарқ мамлакатлари иқтисодиёти, араб филологияси, эрон-афғон филологияси.

Танлов муддати — 25 ноябргача.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700095, Тошкент шаҳри, ГСП, Талабалар шаҳарчаси. Телефонлар: 46-09-25, 46-77-71.

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

Кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар таркибидаги бўш лавозимларга

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: француз тили лексикаси ва стилистикаси (филология фанлари номзоди), тил тайёргарлиги республика маркази (инглиз тили — филология фанлари номзоди, доцент);

катта ўқитувчилар: фалсафа (фалсафа фанлари номзоди), дин тарихи ва назарияси ва атеизм, эстетика, этика бўйича рус тилида маърузалар курсини олиб бориш учун хорижий тилларни ўқитиш услубиёти (француз тилини иккинчи мутахассислик сифатида ўзбек ва рус тилларида, ўқитиш услубиёти бўйича маърузалар курсини олиб бориш учун), инглиз тили грамматикаси ва тарихи, кечки ва сиртқи факультетларда немис тили, француз тили фонетикаси, қуйи курсларда инглиз тили лексикаси (2), инглиз тили фонетикаси ва фонологияси (2, улардан бири филология фанлари номзоди), инглиз тили лексикологияси (3), инглиз тили стилистикаси (2 — филология фанлари номзодлари);

ўқитувчилар: фалсафа (ўзбек тилида фалсафа бўйича маърузалар курсини ўқиш учун), инглиз тили фонетикаси ва фонологияси (2), немис тили грамматикаси ва тарихи, инглиз тили факультетида рус тили ва адабиёти, иккинчи мутахассислик сифатида хорижий тиллар (француз тили), қуйи курсларда инглиз тили лексикаси.

ТАНЛОВ МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 104-уй, Расмийлаштириш бўлими.

СССР «ГОССТРОЙ»и қошидаги

МЕЪМОРЧИЛИК ВА ШАҲАРСОЗЛИК ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИ ТОШКЕНТДАГИ ТУРАР ЖОЙ ВА ЖАМОАТ БИНОЛАРИНИ ТУРДОШ ВА ТАЖРИБА ТАРЗИДА ЛОЙИҲАЛАШТИРИШ ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ЎЛКА ИЛМГОҲИ

қуйидаги соҳалар бўйича

АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қурилиш конструкциялари, бинолар ва иншоотлар — **кундузги, сиртқи,**

Қурилиш материаллари ва буюмлари — **кундузги, сиртқи.**

Бино ва иншоот меъморчилиги — **кундузги, сиртқи.**

Шаҳарсозлик, ноҳияни режалаш, кўкаламзорлаштириш меъморчилик ва қишлоқ турар жойларини режалаш — **кундузги, сиртқи.**

Аризалар 1991 йил 30 ноябргача қабул қилинади.

Имтиҳонлар 1 декабрдан бошланади.

Ҳужжатларни қуйидаги манзилгоҳга юборишингиз мумкин: 700000, Тошкент шаҳри, 108-абонент қутиси. ТошЎТЛИТИ аспирантура бўлими. Телефон 46-07-60.

ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР, ИДОРАЛАР, ЧЕТ ЭЛ ФИРМАЛАРИ, ҚЎШМА КОРХОНАЛАРНИНГ БОШЛИҚЛАРИ **ДИҚҚАТИГА!**

Ўзбекистон республикаси Алоқа вазирлигининг

ТОШКЕНТ ХАЛҚАРО ЭЛЕКТР АЛОҚАСИ МАРКАЗИ

хорижий мамлакатлар билан телефон, телефакс, телекс алоқасини эркин алмаштириладиган валюта эвазига автоматик равишда боғлаб бераолади.

Маълумотлар олиш учун Тошкент халқаро электр алоқаси марказига мурожаат этиш мумкин.

Марказ манзилгоҳи: 700129, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 28-уй. Телефон: 44-37-55.

Тошкент халқаро электр алоқалар маркази

СОЮЗРЕКЛАМА-акционерлик жамиятининг «Сарбон» Ўзбекистон реклама агентлиги.

Ўзбекистон Республикаси Президенти девони жамоаси масъул ходим О. Қ. Укубоевга синглиси

Замира УКУБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХЎЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: *700000, Тошкент—ГСП, Ленинград кўчаси, 32.*

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, 32-53-20; партия турмуши, советлар ҳаёти, назария ва мафкура — 33-34-69, 33-38-95, 32-53-97, 32-57-19, 32-54-18; саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; деҳқончилик саноати — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; иқтисодиёт ва ҳаёт — 33-12-16, 32-57-20; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт, санъат, тил ва публицистика — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 33-14-24, 32-55-17; аҳлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

МУАССИС: «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАРИНИНГ ЖАМОАСИ

Нашр кўрсаткичи 6281.
Буюртма № 6121.
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Босишга топширилди — 20.00
№ 220.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32.

Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади.